

ВИДРОВАНСКЕ ИСКРЕ

Часопис ЈУ ОШ „Иван Вушовић“, Видрован
Број 2, децембар 2024. г.

ПРЕДСТАВЉАМО НАЈБОЉЕ

ОБИЉЕЖАВАМО 125 ГОДИНА РАДА И ПОСТОЈАЊА

НАШ ГОСТ – САВА РАДУЛОВИЋ

ЦИРКУЛАРНА ЕКОНОМИЈА

РАЗГОВАРАМО СА МИЉЕТОМ БОЖОВИЋЕМ

ИЗ СТАРИХ ЗАПИСА

„Ništavni su oni ljudi koji učiteljev rad za sitno smatraju“ Dositej Obradović

VIDROVANSKE ISKRE

Školski časopis, broj 2, 2024.

Redakcija

Marija Vujović, glavni urednik

Milena Krtolica, član

Sanja Janjić, član

Lidija Mumin, član

Zorica Jauković, član

Tatjana Đurović, član

Mijat Bojović, član

Saradnici u redakciji

Učenici, nastavnici i uprava škole

Lektura i korektura

Lidija Mumin

Zorica Jauković

Grafičko oblikovanje

Dalibor Vukotić

Izdavač

JU OŠ „Ivan Vušović“ Vidrovan

Štampa

Štamparija „Golbi DOO“ Podgorica

Tiraž 100

JU OŠ „IVAN VUŠOVIĆ“

Vidrovan, Nikšić

Telefon: **040 259 599**

E-pošta: **skola@os-ivusovic.edu.me**

Facebook: **www.facebook.com/JU OŠ**

„Ivan Vušović“ Vidrovan

Fotografije: **resursi interneta, facebook stranica škole, lična arhiva**

Tehičku podršku i štampanje časopisa omogućili: **Opština Nikšić, Cosmetics Crna Gora i DOO „Erlang“**

Korica: **Nagrađeni likovni rad Jovane Kasalice**

CIP-Katalogizacija u publikaciji
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње
ISSN 3087-0666 = Vidrovanske iskre
COBISS.CG-ID 32606980

SADRŽAJ:

Riječ urednika	2
Uvodna riječ direktorice	3
Iz starih zapisa	4
U znaku pjesme i igre	7
Obilježavamo 125 godina rada i postojanja	9
Razgovor je spona među ljudima	12
Stazama uspomena	15
Naš gost	16
Stručno usavršavanje nastavnika	18
Jezička riznica	20
Ah, ta lektira!	23
Lektira za najmlađe	25
Predstavljamo najbolje	27
Iz đачkog pera	28
Glas djeteta daleko se čuje	30
Mladi stvaraoci	31
Iz literarno-novinarske riznice	32
Komunikacijske vještine – prioritet	34
Zavičajnim stazama	35
Saradnjom do kvalitetnog znanja	36
Zanimljiva fizika	38
Sportom do dobrog zdravlja	40
Humanost - temelj zdravog društva	41
Ekološki kutak	42
Za ljepotu budućeg i sadašnjeg života	45
Dobri duh Nikšića	46
Pobijedili smo predrasude	47
Parlamentarci na djelu	48
Zanimljivi projekti – cirkularna ekonomija	50
Obilježavamo značajne datume	52
English corner	54
Izvod iz ljetopisa	55
Likovna radionica	56
Talentom do uspjeha	59
Veće mladosti i emocija	61

Ријеч | Марија уреднице | Вујовић

„Пале су ми на ум књиге. Оне нису човјек сав, већ оно што је у њему најбоље, човјек одабраних тренутака.“ Меша Селимовић

Главна и одговорна уредница

Драги читаоци,

Први број часописа „Видрованске искре“ изашао је у мају 2021. године. Био је то простор гдје су се огласили најбољи и истовремено изазов за нове подухвате, истраживања и успјехе. У жељи да оплеменимо културни живот школе и „крунишемо“ досадашњи рад, одлучили смо да наставимо започете активности и нашим читаоцима дарујемо странице новог броја часописа.

Пауза која је настала у вријеме наставе на даљину била је испуњена успјесима и резултатима, који су чекали да се покажу и објаве. Простор нашег часописа биће управо та широка „њива“ на којој ће наши ђаци посијати најплодније сјеме – све своје креације, маштања и пројекте.

Лист ученика и наставника „Видрованске искре“ биће својеврсно гласило гдје ће се показати и овјековјечити школски живот током једне наставне године. Жељни новог искуства и одлучни у намјери да духовно оллеменимо школски живот у времену пуном

разних изазова, скренућемо пажњу на важност међусобних односа и допријети љепшем и пријатнијем окружењу за наше ученике и наставнике.

Наш лист бавиће се актуелним темама из школског живота и биће „мозаик“ склопљен од литерарних и ликовних радова наших ученика, промовисања идеја из разних области, обиљежавања значајних датума и занимљивих прилога наших наставника.

Драга дјецо, ово је ваш лист! Ваши радови оплемениће странице нашег часописа и учинити да будемо поносни на своју школу.

Оживјећемо дух старих времена, евоцирати успомене, уважити различитости. Широм ћемо отворити врата за

уважене госте и остварити сарадњу са другим васпитно-образовним установама на свим пољима. Такмичићемо се, а сви успјеси најбољих наћи ће се на страницама овог часописа, као лијеп примјер дјечје озбиљности, будућих талената и великих људи.

Драга дјецо, ово је ваш лист! Ваши радови оплемениће странице нашег часописа и учинити да будемо поносни на своју школу.

Нека је са срећом и нека опет засијају „Видрованске искре“!

Uvodna riječ | **Mr Milena
direktorice | Krtolica**

Direktorica JU OŠ „Ivan Vušović” Vidrovan

Poštovani učenici, nastavnici, roditelji i svi prijatelji naše škole,

Velika mi je čast i zadovoljstvo da vas pozdravim povodom izlaska školskog časopisa „Vidrovanske iskre“. Nakon pauze od tri godine od izlaska prvog broja, potrudili smo se da pripremimo raznovrsne priloge za novi broj.

Časopis je dokaz našeg predanog rada, truda, kreativnosti i posvećenosti. Čitajući njegove strane imaćete priliku da se upoznate sa talentima, uspjesima i pričama naših učenika i nastavnika, koji svojim radom i posvećenošću čine školu prijatnim mjestom za rad i učenje. Drugi broj časopisa donosi riznicu zanimljivih sadržaja – od literarnih i likovnih radova naših učenika, promocije uspjeha na raznim poljima, isječaka iz ljetopisa škole, do informacija o školskim događanjima i projektima.

Duga tradicija naše škole obavezuje nas i podstiče da u njoj ponosno radimo i stvaramo, da promoviramo znanje i pozitivne životne vrijednosti. Na taj način se trudimo da kreiramo ambijent koji će biti podržavajuće okruženje za rad i učenje.

Kroz višedecenijsko postojanje, naša škola je svoju djelatnost obavljala u deset područnih ustanova. Iseljavanje stanovništva smanjilo je taj broj, te se od školske 2024/2025. godine nastava realizuje u matičnoj školi i u područnim ustanovama u Miločanima i Rastovcu.

Godina iza nas je posebna, jer je naša škola proslavila 125 godina rada i postojanja. Za nas ovo nije samo povod za slavlje, već i prilika da se podsjetimo duge tradicije. Ponosno nosimo ime narodnog heroja Ivana Vušovića, koji je kao komesar Ozrenskog odreda poginuo 1941. godine. Time čuvamo sjećanje na žrtvu porodice Vušović,

koja se istrajno borila za slobodu svog naroda.

Od davne 1899. godine do danas, naša škola je iznjedrila mnoga značajna imena i uvjereni smo u to da će i ubuduće u njoj stasavati generacije, koje će nositi u sebi znanje i moralne vrijednosti. U vremenu brojnih izazova sa kojima se suočavamo, naš nastavni i stručni kadar se trudi da kroz razne aktivnosti razvija kreativnost i istraživački duh naših đaka, osjećaj za zajedništvo, solidarnost i empatiju.

U protekloj školskoj godini realizovane su značajne aktivnosti na stvaranju ljepšeg i prijatnijeg ambijenta za rad. Uz pomoć Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, roditelja i prijatelja naše škole, uspjeli smo svaku učionicu da opremimo savremenom tehnologijom, a zahvaljujući donaciji Ministarstva sporta i mladih, osavremenili smo nastavna sredstva i pomagala. Time su stvoreni uslovi za kvalitetniji rad i učenje, u skladu sa savremenim potrebama učenika. Vrijedan projekat rekonstrukcije škole, podržan od Američke ambasade i Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, doprinijeće uspješnijem funkcionisanju obrazovno-vaspitnog rada i omogućiti svima prijatniji boravak u školi.

Hvala svim učenicima koji su učestvovali u stvaranju novog broja časopisa, kao i nastavnicima koji su ih podržali. Nadam se da ćete uživati u bogatim sadržajima koji će vas inspirirati da i dalje stvarate i promovirate svoje uspjehe i ideje. Posebnu zahvalnost dugujem bibliotekarki Mariji Vujović, bez čijeg rada i zalaganja ne bi došlo do pripreme i izlaska drugog broja našeg časopisa.

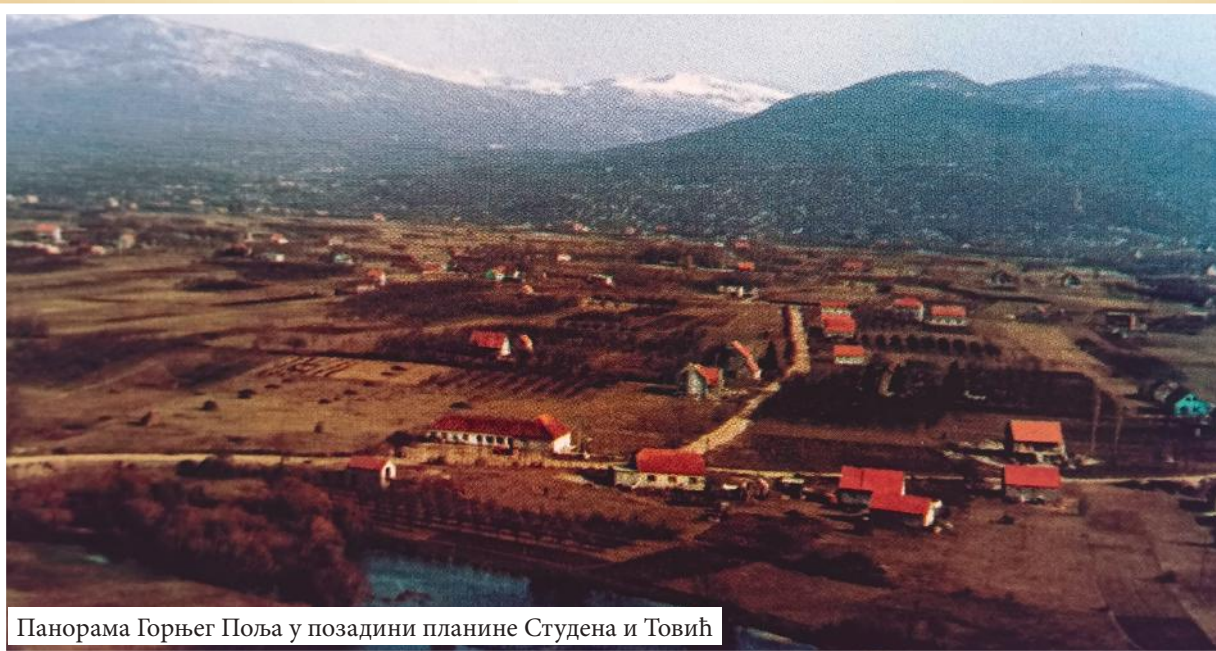
U nadi da ćemo ubuduće svaku školsku godinu krunisati novim brojem časopisa, želimo vam prijatan čitalački ugođaj!

ИЗ СТАРИХ ЗАПИСА

„Горње Поље, предграђе града Никшића, његово излетиште, његово извориште, његова разонода и чар, с њим повезано некада тучним колским путем, а сада асвалтном цестом чине јединствено подручје и јединствену спону. Оно је са Шипачном, Орахом, Јасеновим Пољем и Прагом његов сјеверни оквир чија је глава планина Војник, која као вјечити стражар бди над никшићким пољем. Пространа зараван између брда Товића и Градине, с јужне, Вироштака, Душког кланца и родног земљишта са западне, огранака Војника са сјеверне и планине Студена и њених огранака са источне стране, има кружни облик благо заталасаног и родног земљишта нагнутог према југу. Његови синови и кћери текући жилама његовим преносе с генерације на генерацију вјечну пјесму и причају о идиличној слици овог краја и историјским збивањима који су се одиграли у нему. Његов мир и тишину нарушавају Видрован, Бољашница, Вир, Сушица, Богдуша, Блато Матановића и Видов Поток. Дају му пулс и живот, а човјеку драж и уживање. У таквом крају није ни чудо што су се врло рано почеле оснивати прве васпитно-образовне установе у којима се ширила просвета и култура народа“.

Панорама Горњег Поља у позадини планине Студена и Товић

„Школске 1968/1969. године Дан школе 13. јун прослављен је свечаније него раније. На ову свечаност позвани су чланови породице Ивана Вушовића, чије име носи наша школа. Од позваних били су присутни Иванов брат Петар и сестра Грана“

„За вријеме Првог свјетског рата школа је престајала са радом, јер је у њој смјештена непријатељска војска“

„Школске 1920/1921. школу је похађало око 100 ученика. У то вријеме ученици су учили наставне области као: српскохрватски језик, историју, земљопис, математику, гимнастику, пјевање, цртање, лијепо писање, вјеронауку...

„Послије ослобођења Никшића, септембра 1944. године, школа је наставила рад, али у приватним

кућама (Радосава Мијановића и Радомира Павићевића) до 1947. године када је стара школа обновљена. Школске 1946/1947. године, на подручју мјесне заједнице отворене су четвороразредне основне школе у насељима: Растовцу, Милочанима, Сјенокосима, Пресјецци, Сриједама, Шипачну, Пиштетима, Јасеновом Пољу, Праги и Ораху, које су радиле као самосталне школе све до 1962. године. Тада су се удружиле у јединствену матичну школу „Иван Вушовић“ на Видровану.“ (Радивоје М. Тадић, „Горње Поље код Никшића“)

Некадашња ПУ Шипачно

„У доба владавине Николе Петровића 1898. године саграђена је школска зграда у Заврху. Оваквим рјешењем нијесу била задовољна села: Видрован, Шипачно, Орах и Јасеново поље јер су била много удаљена од Заврха, па је ученицима из ових села било незгодно похађати ову школу. Њима је највише оговарало да се сагради школска зграда у Видровану, који је био у неку руку центар за поменуто подручје. У име поменутих села захтјев за саградњу школе поднио је поп Марко Мијатовић из Шипачна тадашњем Министарству просвете Црне Горе. Министарство је донијело рјешење да се школска зграда сагради на сјеверном рубу Горњег Пола. Хитно је формиран школски одбор који је требао одмах да отпочне са изградњом зграде. Предузимач радова био је Ђорђије Милована Мијановић. Школска зграда била је довршена 1899. године. То је била кућица са једном учионицом и скромним станом за учитеља. У то вријеме је радила школа у Шипачну у приватној згради. Одлуком Министарства за просвету Цетиње, она је престаала са радом, а отпочела је новосаграђена у Видровану. Школу је похађало око 40 ученика, а њихов први учитељ био је Глиго Којашевић, који је радио од 1899. до 1902. године.

„Школске 1947/1948. године четвороразредна школа прерасла је у седмогодишњу, а 1951/1952 школа је прерасла у осмогодишњу.

„Школске 1963/1964. године централна школа са подручним одјељењима бројала је 827 ученика“.

„Школске 1967/1968. године број ученика био је 702. Са позитивним успјехом било је 497 ученика. На поправни испит било је упућено 84 ученика. Свега је понаљало разред 76 ученика.“

„Колектив наше школе је 18. септембра посетио истоимену школу „Иван Вушовић“ у Ражњу. Идеју за сарадњу ова два колектива дао је пуковник Радивоје Тадић из Вира, а који је службовао у овом крају. За двије године вршене су преписке и спознанства, а у септембру је дошло до посјете. Посјета нам је узвраћена 13. јуна, на Дан школе. Колектив из Ражња дошао нам је у посјету 12. јуна навече гдје је припремљен дочек у просторијама школе, мотелу „Видрован“ и „Оногошту“ у Никшићу. За Дан школе одржано је предавање о Ивану Вушовићу, затим посјета изложбе у школи, посјета куће покојног Ивана, посјета Никшићу и 14. јуна заједнички излет оба колектива на релацији Никшић-Титоград-Цетиње-Будва и у Титограду растанак“.

Ражањ: Са сусрета особља збратимљених школа 1970. године

Фотографије из књиге:
Горње Поље код Никшића

Видрован, 10. 10. 1971.
Из школског љетописа

U ZNAKU PJESME I IGRE...

OBILJEŽAVAMO 125 GODINA RADA I POSTOJANJA

Svečanim i bogatim kulturno-umjetničkim programom, upriličenim u našoj školi 30. maja 2024. godine, obilježen je jubilej – 125 godina rada i postojanja škole. Brojne zvaničnice iz kulturnog i javnog života Nikšića, kolege u penziji, bivši direktori i roditelji, imali su priliku da uživaju u programu, koji su marljivo i posvećeno pripremali naši učenici uz pomoć svojih nastavnika.

Uz riječi dobrodošlice i zahvalnosti, direktorica Milena Krtolica ukazala je na bogatstvo tradiciju naše škole, koja godinama obavlja najplemenitiju misiju širenja znanja i njeguje istinske vrijednosti ispraćajući generacije. S ponosom je istakla i to da je kroz višedecenijski rad škola iznjedrila mnoga značajna imena iz oblasti nauke, kulture, sporta i politike, te da među učenicima danas imamo male sportiste, talentovane muzičare, slikare, recitatore i pjesnike, koji nerijetko osvajaju brojne pohvale.

Naglasivši činjenicu da su u ovoj nastavnoj godini realizovane značajne aktivnosti na stvaranju ljepšeg i prijatnijeg ambijenta za rad i boravak učenika, direktorica je najavila dugo očekivanu rekonstrukciju škole.

Svečanom ceremonijom uručenja „Luče” nagrađeni su najbolji polumaturanti: Nikolina Bojović, Nina Mijanović, Andrej Samardžić,

Nenad Andrić, Jovana Đorojević, Ana Đorojević, Nikolina Orbović i Balša Vujičić. Njima su uručene prigodne knjige, a za Andreja, Jovanu, Nenada i Igora Tadića, direktorica škole stranih jezika „Polyglot” Nataša Dacić obezbijedila je besplatan jednogodišnji kurs engleskog jezika.

Sa posebnim pijetetom uručene su zahvalnice svima onima koji su na neki način doprinijeli afirmaciji naše škole: Mileti Božoviću, legendi nikšićke i crnogorske atletike, koji je kao veliki poštovalac našeg rada, donirao plac koji se nalazi pored PU Miločani; Radomanu Pavličeviću, vlasniku firme DOO „Erlang”, koji već godinama našim lučonošama obezbjeđuje prigodne poklone i izlazi u susret svim zahtjevima koje mu škola uputi; TO Nikšić i njenom direktoru Mitru Baraću, koja za učenike naše škole nerijetko organizuje besplatne izlete, u cilju upoznavanja ljepota i znamenitosti našeg grada; MKI Alter Modus, koja je donacijom tabli sa koševima doprinijela uređenju dvorišta i terena PU Rastovac; Vuku Đorojeviću, predsjedniku MZ Vidrovan, sa kojim škola ima odličnu saradnju i koji uvijek pruža podršku u

Ponosna na generaciju koja je u ovom izazovnom vremenu postigla željene rezultate, direktorica je pozdravila i polumaturante, čestitajući im na uspjehu:

„Danas vas ispraćamo u život za koji ste već pripremljeni i nadam se da ćete ovu školu, gdje god bili, nositi u svom srcu i da će vam znanja stečena u njoj pomoći u svim životnim izazovima. Vjerujemo da ćete kroz život koračati vođeni svim onim ljudskim vrijednostima koje ste ovdje stekli, uz nesebičnu pomoć svojih nastavnika. Pored želje za ličnim i profesionalnim uspjehom, nadamo se da ćete izrasti u časne, moralne i plemenite ljude. Sa željom da uspijete i da ispoljite sve svoje potencijale, u ime cijelog kolektiva želim vam sreću i uspjeh na svim poljima! “

rješavanju brojnih tehničkih problema u školi; Dragani Pantović-Nikčević, nekadašnjem đaku generacije naše škole i arhitekti, koja je donacijom knjiga obogatila fond naše biblioteke. Njena agencija planira projekat rekonstrukcije naše fiskulturne sale, što je jedan od preduslova da i taj prostor dobije ljepši i funkcionalniji izgled.

Posebna zahvalnost iskazana je svim roditeljima naše škole na saradnji i doprinosu u ostvarivanju vaspitno-obrazovnih ciljeva, kao i Ivani Tadić, predsjednici Savjeta roditelja

Koreografijom prvaka Rade Perović „Pleši, pleši” počeo je zabavni dio programa, koji se nastavio recitacijom Dajane Jovović. Stihovima

pjesme „Moja škola” Dajana je izazvala posebne emocije. Uz kompoziciju „Adio” razigrali su se učenici Svetlane Perović, a učenici PU Rastovac prikazali su ljepotu narodnog kola, koji su pripremili uz pomoć nastavnica Margite Žugić i Jelene Jevrić. Nakon Šole kola gosti su uživali u izražajnoj recitaciji Katarine Tadić. U svoj talenat uvjerila je Katarina i ovaj put, a na sebi svojstven način, publici se predstavila stihovima Dragana Radulovića, čija je poezija utkana u djetinjstvo njenih vršnjaka. Učenici trećeg razreda su uz podršku nastavnice Zorice Batrićević pripremili koreografiju „Pipi Duga Čarapa”. Splet narodnih igara pripremili su učenici PU

Miločani, uz podršku nastavnica Biljane Đoković, Rade Perović i prof. Marka Krivokapića. Anđela Todorović, jedina učenica PU Orah, je uz pomoć nastavnice Ivane Abramović pripremila recitaciju „Crvenkapa u taksiju”. Program se nastavio uz moderni ples učenika Saše Papović i koreografiju Texas Holdem. Svoj profinjeni muzički stil i talenat, koji njeguje uz nastavnicu Gordanu Jovanović, prikazala je naša Sara Bulatović, koja je zapjevala uz etno zvuke pjesme „Žubor voda žuborila”. Nastup učenika Olivera Đukanović, koji su igrali čuvenu Vrsutu, podsjetio je prisutne na ljepotu tradicionalnog zvuka. Poznatu kompoziciju „Nothing else matters” odsvirala je na gitari Tea Vračar, koja se pripremala uz pomoć nastavnice Gordane Jovanović. Posjetioци su uživali u spoju modernog i tradicionalnog plesa i razigranoj koreografiji „Montenegro”, koju su izveli učenici nastavnice Tatjane Đurović. Nikolina Orbović je svoj prepoznatljiv muzički talenat predstavila kompozicijom „Hall of fame”, koju je pripremila uz podršku Jovanke Bulajić. Hor nižih razreda, koji je okupila i pripremila Zorica Batrićević, podsjetio je na dobro poznate zvuke našeg Miladina Šobića i oživio sjećanje na našeg poznatog muzičara.

Nakon završetka programa, gosti su uživali u zajedničkom druženju i koktelu, organizovanom u školskom holu. U čast Dana škole članovi kolektiva položili su vijenac na bistu Ivana Vušovića, narodnog heroja po kome škola nosi ime i na taj način oživjeli sjećanje na junaka koji je potekao iz ovih krajeva.

Autor: *Marija Vujović*

„Razgovor je spona među ljudima”

Intervju sa Miletom Božovićem, poznatim crnogorskim atletičarom

Oslovnom sportisti plemenitog kova mnogo je pisano. Brojne reportaže o humanim djelima osvjetljavaju lik i djelo ovog sportskog velikana, svedočeći o jednom nepokolebljivom duhu i osobenom karakteru. Svoj ugled gradio je ne samo nižući zavidne sportske uspjehe na maratonima, već nesebično pružajući podršku i pomoć svima kojima je bila potrebna, potvrđujući jedno - da je ljudskost na pijedestalu svih moralnih vrijednosti.

Sara Bulatović, Nikolina Lalović i Milica Tadić, članovi literarno-novinarske sekcije, imale su priliku da intervjuišu **Miletu Božovića**, poznatog crnogorskog atletičara i Gornjepoljca. Ovaj maratonac „velikog srca” je među brojnim volonterskim akcijama unaprijedio uslove za sportske aktivnosti naših učenika, poklonivši područnoj školi u Miločanima dio imanja, na kojem se planira izgradnja sportskog terena.

U prijatnoj atmosferi nikšićkog „Onogošta”, 30. maja 2024. godine, članovi sekcije saznali su mnogo zanimljivosti iz života ovog slavnog atletičara. Skromno i nenametljivo, Božović je odgovarao na pitanja naših „malih novinara”, evocirajući brojne uspomene i anegdote iz svog bogatog sportskog života. Naglasio je da mu je među brojnim intervjuima ovaj najdraži, upravo zato što je prvi put u prilici da odgovara na pitanja učenika. Istakao je stav o tome da su djeca „najčistije duše” i ukazao na važnost očuvanja tradicije i porodice, kao najviših vrijednosti.

Djelove ovog inspirativnog razgovora prenosimo u nastavku.

Sara: Znamo da su u Americi, Njemačkoj i Engleskoj o Vama govorili kao o najvećem trkaču svih vremena na sto kilometara. Kako ste uspjeli da postignete tako sjajne rezultate?

Mileta: Mnogo sam trenirao. Vrhunski rezultati ne mogu se postići bez treninga. Niko se nije rodio kao šampion, a mnogi rezultati zavise od

treninga. Trenirao sam, što se ono kaže - i dan noć.

Sara: Da li je istina da ste od kuće do posla i ljeti i zimi išli trčeći jedanaest kilometara u jednom pravcu?

Mileta: To je najkraći put. Zimi sam trčao i mnogo duže, jer nijesam išao direktno do Željezare, nego u zavisnosti od toga koliko imam vremena, znao sam da odem iz Miločana do Broda, onda „skoknem” do na Vidrovan, pa sa Vidrovana dođem do grada, možda jedno dva-tri puta se ispenjem do na vrh Trebjese i onda idem na Željezaru, obično desetak minuta prije početka posla. Tako se dešavalo da ja s proljeća i ljeti pređem i oko trideset kilometara dnevno.

Milica: Po Vašem mišljenju, koliko su nekadašnje generacije bile bolje od sadašnjih?

Mileta: Nijesu one bile bolje. Pretjeruje se. Vi ste sada pametniji nego mi. Vidite samo kako se stari dijele. Najviše poštujem vas mlade. Ne dozvolite da vas niko nikada dijeli.

Nicolina: Kakvi su nekada bili nastavnici?

Mileta: Bili su cijenjeni i ozbiljni ljudi. Svako ih je poštovao. I đaci i roditelji. Toliko se imalo

povjerenja u nastavnike. Učitelj je imao prut pa je znao da „pomiluje” đaka po ruci njime ako je pogriješio. Nijesmo mogli lagati roditelje. Znali bi oni zbog čega smo pogriješili (smijeh).

Milica: Kakav je bio osjećaj kada ste prvi put trčali malo dužu stazu?

Mileta: Odmalena sam zavolio trčanje. Bili smo siromašni u periodu nakon Drugog svjetskog rata. Tada nije bilo fudbala, već su dječaci pravili tzv. krpenjače i njima smo se igrali. Bio sam siročić, jer mi je otac kao partizan poginuo kada sam napunio četiri godine. Živjelo se od nekoliko koza, a već smo bili bogatiji kada je majka kupila kravu. Krava se poštovala kao da je član porodice. Majka je obavljala sve poslove...

Nikolina: Sada jedno malo zanimljivije pitanje. Kako ste se upoznali sa svojom suprugom?

Mileta: Profesori fizičkog vaspitanja sa Pedagoškog fakulteta imali su običaj da me zovu na zimске pripreme. Bio sam specifičan po tome što sam po najvećim hladnoćama i mećavama i snijegu išao samo u šortsu i patikama i bio sam po tome izuzetak i u svijetu. Na jednom večernjem izlasku 1973. godine upoznao sam svoju današnju suprugu.

Sara: Koja su Vaša najdraža priznanja i koja je najduža staza koju ste trčali?

Mileta: Najduža staza je bila od Tjentišta (Sutjeska) do Virpazara, razdaljine oko 250 km 1969. godine. To je bilo u čast 13. jula, dana ustanka crnogorskog naroda. Krenuo sam u ponoć, jer sam naumio da ta trka bude u jednom danu. Znao...u sportu ima trka u jednom danu, a postoji i trka u 24 h. Htio sam da „jednim metkom ubijem dva zeca”. U toj trci sam imao i jednu nezgodu- susret sa medvjedom. Nijesam imao kud naprijed, pa sam se vratio nazad i ponovo počeo trku, da bih nakon 19 sati i 40 minuta trke stigao u Virpazar. Što se tiče priznanja, najvažnija su bila ona koja mi je priznao narod i novinari. Kao poslovođa, a kasnije upravnik u Željezari, dobio sam visoko odlikovanje- Orden rada sa zlatnim vijencem od predsjedništva Jugoslavije. Imao sam i Srebrnu plaketu Atletskog saveza Jugoslavije, razna priznanja kao član Crvenog

krsta. Ali, nije meni trčanje bilo najvažnije. Porodica je bila najbitnija. Četiri oženjena brata u mojoj porodici nijesu imala poroda. Nijesam htio da ih ostavim. Imao sam dobro plaćenu ponudu od Njemaca da idem u profesionalce koju sam odbio, zbog porodičnih razloga. Imao sam ponudu od Atletskog saveza Jugoslavije da idem u profesionalce. I to sam odbio. Uvijek sam bio poštovalac tradicije i tradicionalnih vrijednosti.

Sara: Da li je istina da ste od kuće do posla i ljeti i zimi išli trčeći jedanaest kilometara u jednom pravcu?

Mileta: To je najkraći put. Zimi sam trčao i mnogo duže, jer nijesam išao direktno do Željezare, nego u zavisnosti od toga koliko imam vremena, znao sam da odem iz Miločana do Broda, onda „skoknem” do na Vidrovan, pa sa Vidrovana dođem do grada, možda jedno dva-tri puta se ispenjem do na vrh Trebjese i onda idem na Željezaru, obično desetak minuta prije početka posla. Tako se dešavalo da ja s proljeća i ljeti pređem i oko trideset kilometara dnevno.

Sara: Čuli smo da ste sportista sa najvećim srcem na svijetu. Možete li nam reći nešto više o tome?

Mileta: Moji počeci vezani su za klubove u Kraljevu, gdje sam učio zanat u Industrijskoj školi. Kada sam se vratio, zaposlio sam se u Željezari. Godine 1957. formirali smo klub „Čelik” a onda sam otišao da studiram u Beograd. Tamo je bio aktivan klub „Železničar” koji je bio druga liga. Tu smo najljepše prošli. Klub se kasnije rasformirao i većina je prešla u Zvijezdu. Ja sam jedini prešao u Partizan. Veliki klubovi su sarađivali sa stručnjacima sa beogradskog DIF-a koji su često sprovodili ispitivanja. Na jednom od tih pregleda bilo je snimanje srca. Nakon nekoliko dana pozvao me je trener i rekao: „Ti imaš najveće srce na svijetu.” Tada nijesam znao šta to znači. „Sve što si do sad trenirao, pogrešno je bilo”. Naime, imao sam oko 95 kg, što je mnogo za maratonca na duge staze, koji su uglavnom manje težine.

Milica: Kad biste nešto promijenili u životu, šta bi to bilo?

Mileta: Ne bih ništa mijenjao. Nikad nisam trčao za vlašću. Najiskreniji ste vi, djeca. Heroji su bili vaši dedovi i prađedovi koji su podizali osmoro

Nikolina: Sada jedno malo zanimljivije pitanje. Kako ste se upoznali sa svojom suprugom?

Mileta: Profesori fizičkog vaspitanja sa Pedagoškog fakulteta imali su običaj da me zovu na zimske pripreme. Bio sam specifičan po tome što sam po najvećim hladnoćama i mećavama i snijegu išao samo u šortsu i patikama i bio sam po tome izuzetak i u svijetu. Na jednom večernjem izlasku 1973. godine upoznao sam svoju današnju suprugu.

Izvor: internet

ili desetero djece i držali po dvjesto ovaca. Djeca su poštovala starijeg, pristojno mu se javila, poljubila ga u ruku. Danas je drugačije.

Sara: Koja je Vaša poruka za nas mlade?

Mileta: Najprije pazite zdravlje. Savjetujem više prirode, a manje telefona. Družite se, ne potcjenjujte siromašne, a bolesnoga prihvatite u društvu. Izaberite posao koji volite. Prezrite one koji ističu samo materijalne vrijednosti. Vrlo je bitno i to da budete dobri đaci. Ne rješavajte sve putem kompjutera, nego i „pješke”. Što manje se dijelite, a više se družite. Vidite..ja sam imao velike ponude da idem u profesionalce. Sve sam odbijao zbog porodičnih razloga i ne žalim.

„I da..Priznaću vam nešto. Danas sam u društvu rekao da imam vrlo ozbiljan sastanak, vrlo cijenjen. Vi ste mi do danas najcjedeniji „novinari” kojima sam dao intervju. “

Priredila Marija Vujović,
rukovodilac literarno-novinarske sekcije

STAZAMA USPOMENA

Predstavljamo Anđelu Todorović, jedinu učenicu PU Orah

Nadomak Nikšića, u zaleđu Gornjeg Polja, selo Orah. Skriveno na blago nagnutoj zaravni, na obronku planine Studena. Od grada udaljeno petnaestak kilometara. U selu škola, učionica i u njoj dnevnik. U dnevniku samo jedno ime - Anđela Todorović.

Ovo je neobična priča o skromnoj djevojčici stidljivog osmijeha, koja je ista kao i njene vršnjakinje u gradu. Iste knjige, iste lekcije, iste želje i snovi, ali potpuno drugačiji život. Anđela završava četvrti razred Područne ustanove Orah. U potrazi za poslom i boljim životom omladina sve više napušta ovo selo, a Anđelina porodica je ostala kao primjer uzornog domaćinstva, da odolijeva vremenu i čuva porodičnu tradiciju na svom ognjištu.

Vijugavim puteljcima, uživajući u svježini seoskih jutara, korača Anđela do škole. Radoznalo posmatra obližnje proplanke, okupane blistavom rosom. Raduje se pažnji učiteljice i osmijehu namijenjenom samo njoj. U njenoj glavi samo jedna misao i želja. Nije to želja za novim telefonom. Nije to želja za novim patikama, ni biciklom. To je čežnja za drugaricom iz klupe. Da krišom šapuću na času,

da podijele užinu na odmoru, da zajedno vježbaju množenje i rimske brojeve. Da pričaju o Alisi i uzbuđljivo zaplove u neku njihovu Zemlju čuda. Da povjere jedna drugoj tajne, želje, nadanja. Da zagrlje jedna drugu kada dobiju peticu. Nije li u tome istinska draž školskog života?

Sa učiteljicom **Ivanom Abramović** Anđela je dijelila ne samo naučene lekcije, već i osmijehe, drugarske savjete i ljubav. Toplu poput roditeljske. Vođena svim onim vrijednostima kojima je učena, naša Anđela odvažno će otići iz ove škole sa mnoštvom toplih uspomena, radujući se novim izazovima, đačkim avanturama i drugarstvu. Znatiželjno, nasmijano, iskreno. Onako kako samo djetinja duša to umije.

„Ova mirna i tiha djevojčica, sa velikom ozbiljnošću pristupa zadacima koji joj se postavljaju, a posebno je interesuju recitovanje i gluma. Dobro, vaspitano dijete, željno znanja. Roditelji, svjesni neobične situacije, i te kako odgovorni i brižni, uvijek spremni za saradnju“, ističe njena učiteljica, koja za Anđelu ima samo pohvale.

Kako teku dani u školi bez drugara pojasnila nam je sama Anđela i ispričala mnoge detalje koji izazivaju divljenje i poštovanje.

„Moj dan protiče sa mnogo obaveza, najviše školskih. Prije škole pospremim svoj krevet, doručujem i odlazim. U školi je lijepo, ali sam usamljena. Nemam drugara. Tu smo samo učiteljica i ja. Nedostaje mi igra. Brzo odlazim u novu školu. Sreć-

na, a pomalo i tužna. Radujem se novim drugarima. Rastanak sa učiteljicom budi u meni tužan osjećaj. Pamtiću četiri godine drugarstva i podrške. Učiteljica će mi mnogo nedostajati, a školu ću pamtitu po lijepim uspomnama i prvim slovima“

Učiteljica Ivana ističe da će Anđela zauzeti posebno mjesto u njenom srcu:

„Svakodnevno putovanje do škole, često i u otežanim vremenskim uslovima, me osobito raduje. Prija svaki dan, susret, rad i druženje sa ovim malim bićem, koje me uvijek dočeka sa nježnim, dječjim osmjehom punim ljubavi. Sama pomisao da je jedini učenik u područnom odjeljenju i da je lišena onoga po čemu svi, između ostalog, pamtimu školu i školske dane, a to je učenje, druženje i igra sa vršnjacima u meni dodatno izaziva želju da, pored onoga što mi profesija nalaže, uložim dodatne napore da nadomjestim u nekoj mjeri taj nedostatak.

Okolnosti će se uskoro promijeniti kada će Anđela, radi daljeg školovanja, morati da napusti ovo područno odjeljenje, pređe u drugu školu i tako dođe u prirodni ambijent svakog đaka - školu punu djece.

Dane provedene sa Anđelom ću pamtitu kao jedinstvene i specifične. Kao dane koji su budili posebne emocije u meni, motivišući me da predano radim kako bi Anđeli prenijela što više znanja i pripremila je za obaveze i drugi ambijent koji je čeka.“

Autor: Marija Vujović

Наш гост

Сава Радуловић, пјесникиња и професорица руског језика и књижевности

„Није случајно што сам одабрала ову школу као прву у којој ћу говорити стихове, јер ме је ова школа научила првим словима, усмјерила мој ум и срце тамо гдје нијесам ни сањала да могу стићи и одакле су можда потекли моји први и најважнији стихови“.

Наша школа успјешно спроводи своје активности с циљем да у изазовној данашњици његује позитивне и хумане вриједности. Рецитаторска секција, коју води професорица **Лидија Мумин**, има мисију да подстакне стваралачки потенцијал код ученика, да их охрабри и помогне им да „избрусе“ свој таленат.

Моћ писане ријечи ученици и наставници могли су да осјете на поетском часу, који је реализовала проф. Мумин. Рецитаторска секција угостила је Саву Радуловић, пјесникињу и професорицу руског језика и књижевности. Некадашња ученица наше школе аутор је двије збирке поезије: „Пјесмом те ћутим“ и „Ничија шћер“. За роман „Талик“ добила је награду „Мирко Бањевић“ за најбоље прозно дјело за 2021. године. Роман преводи на руски језик, а објављује га московски портал „Саће“. Сава се бави преводилаштвом, писањем афоризама и драма, члан је књижевног клуба „Поента Поетика“ и руководилац Арт клуба „Прво писмо“. Аутор је сценарија за дугометражни филм „Бездан“.

Сава је посебно истакла жељу за окупљањем талентоване дјеце, нагласивши да је овај поетски час дио те „мисије“. Као некадашњи ученик наше школе говорила је о вјери у себе, љубави као унутрашњем покретачу и његовању унутрашњег бића.

„Колико је важно вјеровати у себе, у оно што радите, гајити то и пустити да се роди, да израсте, а ви будете оно шта желите бити“.

Указала је Сава ученицима на важност учења и читања, али и на то да је најбитније да постану добри људи, јер једино човјечност, како је казала, доноси истинску радост.

„Гледам вас а као да видим себе прије двадесет година у овим истим клупама. Гледам и у сваком од вас проналазим будуће љекаре, професоре, а можда и понеког писца. Не зна се то, као што нијесу знали ни кад су нас учили у шта ћемо се претворити и какав ће нам Бог дати задатак. Али ви се трудите, увијек и упорно, јер ће вас једино учење спасити. Читајте колико год можете више, јер ни писања нема без читања. Али, оно што је најважније- трудите се да постанете добри људи. Ако успјете у томе, онда сте успјели у свему. Звања вам могу олакшати живот, али вам ово друго може донијети једино истинску радост“.

Сава је за нас отворила чудесна врата своје поетске стварности. Њени стихови, аутентични, мелодични и чисти попут видрованске воде рађају једну посебну магију и наводе нас на размишљања о неслућеним тајнама постојања, као вјечитом питању.

Чланови рецитаторске секције „даровали су“ Саву изражајним рецитацијама и обновили тако сјећање на наше поетске великане: Леса Ивановића, Драгана Радуловића и Вита Николића. Стихове су рецитовале: Николина Бојанић, Катарина Самарцић, Анастасија Јаредић, Горана Ђоројевић и Балша Вујичић. Катарина Тадић рецитовала је стихове Мире Алечковић, а Сара Булатовић, Ивана Чоловић и Нина Мијановић својим рецитацијама заинтересовале су нас за Савину поезију.

Олга Радуловић прочитала је сегмент из романа „Талик“ који је увјерио у широке домене Савиног стваралачког бића. Поетски час додатно су оплеменили звуци виолине талентоване Саре Булатовић.

ТЕЛЕГРАМ ИЗ НИКШИЋА

*Пао је снијег и прекрио Виту очи
Слути невријеме као тамо неке
Није ми ни до чега, снаћи ће се Вито
Ја бринем за једне очи предалеке.*

*Некаква студен прошетала градом
Би да се дружи, али нема с киме
Продужи ноћас, он је далеко
О, продужи и ти, мало, остави ме!*

*Фебруар је ноћас опет без капута
У грудима се нешто скупило, па стеже
Тако, због очију неких предалеких
Бива све теже, вјеруј ми, све теже!*

Час је пробудио топле емоције код присутних који су дуго размјењивали своје импресије.

„Час који је проведен са Савом нас је све одушевио. Много тога из њених књига је поучно и занимљиво. За крако вријеме проведено са њом чули смо стихове њених пјесама у којима смо сви уживали. Поетски час проведен са Савом оставио је на нас позитиван утисак и мотивисао нас за писање“.

Николина

Читаоцима „Видрованских искри“ отварамо тајанствена врата Савине поезије и дарујемо једну од њених пјесама.

Аутор: Марија Вујовић

„Zar nije veliko
zadovoljstvo učiti i
ponovo učiti“
(Konfučije)

Stručno usavršavanje nastavnika

Međunarodna godišnja konferencija i izložba IATEFL (Međunarodno udruženje nastavnika engleskog kao stranog jezika), jedan je od glavnih događaja u kalendaru profesionalnog usavršavanja nastave engleskog jezika (ELT). IATEFL konferenciju pohađa nekoliko hiljada delegata, profesionalaca, iz domena podučavanja stranog jezika, iz više od sto zemalja i ista uključuje četvorodnevni program pažljivo planiranih i organizovanih radionica i foruma.

IATEFL Konferencija je jedinstvena prilika da se upoznaju vodeći treneri, teoretičari, praktičari, pisci materijala i izdavači i razmijenjene mišljenja, ideje i plodonosna iskustva sa kolegama iz svih oblasti organizacije nastave i podučavanja engleskog jezika. Britanski Savet Srbija dodijelio je dvanaest stipendija ELT profesionalcima sa Zapadnog Balkana za učešće na ovogodišnjoj IATEFL 2024 konferenciji.

Crna Gora je po prvi put učestvovala u ovoj značajnoj manifestaciji, a ja sam, kao profesoricu engleskog jezika i književnosti u JU OŠ „Ivan Vušović” i članica upravnog odbora Udruženja nastavnika engleskog jezika Crne Gore ELTAM-a, imala čast da predstavljam Crnu Goru.

Konferencija predstavlja dragocjen način za uvođenje novih nastavnih praksi u učionicu i stvaranje ambijenta u kojoj se učenici osjećaju prijatno i motivisano da izučavaju engleski jezik i aktivno učestvuju u procesu učenja. Cilj radionica bio je da, radeći zajedno, nastavnici prvo promisle o svojoj aktuelnoj nastavnoj

praksi, kako bi razumjeli sveukupne izazove i pronašli najbolje nastavne prakse koje će poboljšati vaspitno-obrazovni proces, kroz primjenu novih nastavnih metodologija. Time bi se postiglo unapređenje školskog sistema kod nas i doprinijelo stvaranju kvalitetnih uslova za učenje prvog stranog jezika, ali i učenja uopšte.

Ovogodišnja IATEFL konferencija održana je u periodu od 16. 4. do 19. 4. 2024. u Brajtonu (Engleska). Ista je podrazumijevala mnoštvo inspirativnih prezentacija i svežih perspektiva podučavanja i povezivanja sa kolegama iz raznih djelova svijeta.

U današnjem sve raznovrsnijem obrazovnom pejzažu, škola je zapravo skup multikulturalnih, multietničkih i višejezičnih učionica. Prisustvo IATEFL konferenciji mi je jasnije približilo činjenicu koliko nam je potreban zaoberet u jezičkom obrazovanju, te kako se nastava engleskog može rekonceptualizovati sa širim kaleidoskopom koji spoznaje centralnu ulogu učenika, sa njegovim ili njenim maternjim jezikom, njegovim/njenim socio-emocionalnom prilikama, koji nesumnjivo utiču na proces nastave i učenja. Čini se da je glavno pitanje koje se postavlja „Šta jedan nastavnik/nastavnica engleskog jezika i književnosti može da uradi u ovom savremenom dobu, gdje je promjena jedina konstanta?“ Krucijalni zadatak odnosi se na to da se u pozadini kontinuiranog razvoja nalaze i primjenjuju savremene informacione tehnologije. Kako se reforma engleskog obrazovanja stalno optimizuje i inovira, uz podršku savremenih informacionih tehnologija i multimedija, težimo tome da nam je učionica živopisnija i intuitivnija, a sve kako bi zainteresovali, motivisali, oraspoložili i opustili učenike, te osvijestili entuzijazam i samim tim postigli i dostigli „happy earning phase“ tj. srećnu fazu učenja.

Jedan od glavnih ciljeva učenja engleskog jezika tiče se razvijanja komunikativne kompetencije, te je jako bitno uspostaviti ravnotežu između analize jezika i njegove svrsishodne upo-

trebe (pragmatika). Zanimljiva radionica bila je u vezi sa formalnom nastavom gramatike. Lingvisti su tvrdili da formalna nastava gramatike svakako mora biti sastavni dio učenja stranog jezika, pogotovo kod školske populacije, te se čini da većina stručnjaka iz oblasti primijenjene lingvistike to ne dovodi u pitanje. Pitanja koja su se nametnula i koja godinama unazad traže odgovore su sljedeća: kada, uolikoj mjeri, kojim redosledom, uvoditi određene gramatičke jedinice, koji je optimalni odnos između komunikativnih aktivnosti i gramatičkih vježbanja, koja treba da im prethode, a koje da slijede? Čini se da jedan od potencijalnih odgovora da je za uspješno učenje stranog jezika potrebno pronaći novi balans koji će inkorporirati dobre strane jednog i drugog pristupa (formalnog i komunikativnog), te da oni zapravo ne moraju i ne smiju biti u antagonizmu. Na nama je da svojom nastavnom praksom probamo da motivišemo i ohrabrimo učenike, odnosno da polaznika uključimo u rad na času, učinimo učenika centralnom karikom časa, razvijemo odgovornost kod učenika, budemo tolerantniji prema greškama u radu, razvijemo samostalnost kod njih, naučimo ih efikansim strategijama učenja, pospješimo saradnju između đaka, a tek onda da radimo na fluentnosti jezičkog izraza i na tačnosti istog.

Autor: Nikolina Bečanović

ЈЕЗИЧКА РИЗНИЦА

„ЈЕЗИК ЈЕ ХРАНИТЕЉ НАРОДА. ДОКЛЕ ГОД ЖИВИ ЈЕЗИК, ДОКЛЕ ГА ЉУБИМО И ПОЧИТУЈЕМО, ЊИМ ГОВОРИМО И ПИШЕМО, ПРОЧИШЋАВАМО. ДОТЛЕ ЖИВИ И НАРОД, МОЖЕ СЕ МЕЂУ СОБОМ РАЗУМИЈЕВАТИ И УМНО САЈЕДИЊАВАТИ, НЕ ПРЕЛИВА СЕ У ДРУГИ, НЕ ПРОПАДА.“

ВУК СТЕФАНОВИЋ КАРАЏИЋ

Језик је моћно „оружје“, али и одраз наше личности. Оно што напишемо у великој мјери говори о нашој професионалности и озбиљности којом приступамо послу. У савременој ери напретка технологије често се запитамо да ли смо довољно писмени, исказујемо ли правилно наше мисли и да ли нас саговорник добро разумије. Понекада ријечи добију другачије значење у зависности од контекста у којем су употријебљене.

У „поплави“ медијских средстава, често смо у прилици да чујемо мноштво неправилно употријебљених израза и тако се и сами нађемо у недоумици у вези са тим шта је исправно. Свјесни чињенице да се језик мијења, ипак се морамо ослањати на нека општеприхваћена правила, која чине језичку норму и уједно његовати говорну културу.

Нашим читаоцима откривамо неке од честих језичких недоумица.

Негација уз глаголе се увијек пише одвојено (НЕ ЗНАМ), а уз придјеве састављено (НЕМИРАН).

С обзиром на то да ће падати киша, нећемо ићи на излет.

Обзиром на то да ће падати киша.

С обзиром да ће падати киша

Вриједност – вредновање
Унаприједити – унапређење
Спријечити – спречавање

ДОБРО ДОШЛИ или ДОБРОДОШЛИ?

Када се користи као узвик добродошлице, увијек се пише одвојено: Добро дошли на наше славље!

Када се користи у значењу придјева користан, потребан, пише се састављено. Добродошли сте на славље!

ПРЕТЧАС или ПРЕДЧАС?

У овој ријечи је извршено једначење сугласника по звучности. Стога, пише се ПРЕТЧАС.

ОДЈЕЉЕНСКИ или ОДЈЕЉЕЊСКИ?

Исправан облик је ОДЈЕЉЕЊСКИ.

Писање полусложеница:

Ауто-пут, ауто-школа, ауто-механичар, видео-позив, видео-надзор.

У формалној писаној комуникацији, иза ријечи ословљавања, текст у новом реду се започиње великим словом:

Поштовани,
Обраћам Вам се...

Тај мито или то мито?

Језичка норма одобрава употребу облика *то мито*, јер је ријеч о именици средњег рода.

Радни глаголски придјев од глагола ХТЈЕТИ, ЖЕЉЕТИ, СМЈЕТИ је ХТИО, ЖЕЛИО, СМИО.

Приповијетки, приповијечи или приповијетци?

Исправна су два облика: приповијетки и приповијечи.

У вези тога.

Ударио је руком О СТО.

У вези са тим.

Ударио је руком ОД СТО.

Он је код куће.

Sve vrijeme

Он је кући.

Svo vrijeme

Он предаје математику.

Sumnjam

Он предава математику.

Sumljam

ПРАВИЛНО НЕПРАВИЛНО

Дјелови	Дијелови
Оријентација	Орјентација
Осмјех	Осмјех
Смијешак	Смјешак
Сјенка	Сијенка
Успјех	Успијех
Мајица	Мајца
Каиш	Каиш

Како право пишемо скраћеницу за ријеч доктор?
Др (Без тачке).

ОБИЉЕЖЕН МЕЂУНАРОДНИ ДАН МАТЕРЊЕГ ЈЕЗИКА – 21. ФЕБРУАР

ОВАЈ ВАЖАН ДАТУМ, ПОСВЕЋЕН ПРОМОВИСАЊУ ЈЕЗИЧКЕ КУЛТУРЕ И ПОДИЗАЊУ СВИЈЕСТИ О ЈЕЗИЧКОЈ РАЗНОЛИКОСТИ, УЧЕНИЦИ СУ ОБИЉЕЖИЛИ УЗ ПОДРШКУ ПРОФ. ЛИДИЈЕ МУМИН. ЗАНИМЉИВИМ ПАНОИМА УКАЗАЛИ СУ НА ВАЖНОСТ ЈЕЗИКА, ЗНАЧАЈ ПРАВА НА ИЗРАЖАВАЊЕ НА МАТЕРЊЕМ ЈЕЗИКУ, КАО И НА НАЧИНЕ НА КОЈИ СЕ ЊЕГУЈЕ КУЛТУРА ГОВОРА.

РЕКЛИ СУ О ЈЕЗИКУ:

„Развијен језик, то је биће и крв народа, то је максимала онога што једна култура оставља и даје“ *Исидора Секулић*

„Дух неког језика испољава се најјасније у неговим непреводивим ријечима“ *Ешенбах*

„Језик је жива снага са којом је везана не само култура него и постојање једног народа“ *Иво Андрић*

„Ко влада језиком више вриједи него онај ко осваја град“ *Соломон*

Његујмо наш језик! Користимо ријечи из нашег језика, а не из страног!

КУПОВИНА умјесто ШОПИНГ

У РЕДУ умјесто ОКЕЈ

ОДЛИЧНО умјесто СУПЕР

ПРИЈАВИТИ СЕ умјесто АПЛИЦИРАТИ

ПРИКАЗИВАЊЕ умјесто ПРЕЗЕНТАЦИЈА

ВРЕДНОВАЊЕ умјесто ЕВАЛУАЦИЈА

ПРОВЈЕРАВАЊЕ умјесто СКРИНИНГ

УЧЕСТВОВАТИ умјесто ПАРТИЦИПИРАТИ

Приредила: *Марија Вујовић*

Ah, ta lektira!

Dragi školanci, čitanje školske lektire podrazumijeva ozbiljan pristup i mnogo vremena i koncentracije. Znamo da vam to nekada predstavlja „mučan“ zadatak, ali uvijek treba da imate na umu brojne dobrobiti čitanja. Ono oplemenjuje, bogati rječnik, razvija maštu, širi vidike i uvodi nas u čudesni svijet, pun doživljaja i novih otkrića.

Kako bi čitanje lektire bio opuštajuć i produktivan zadatak, nudimo mali „vodič“ u vidu korisnih savjeta, koji će čitanje pretvoriti u najljepšu avanturu

- ☞ Potrudite se da uvijek na vrijeme pozajmite knjigu iz biblioteke.
- ☞ Čitajte u tišini, u omiljenom kutku i uz omiljenu šoljicu čaja krenite u avanturu!
- ☞ Uvijek prije čitanja pročitajte i Predgovor
- ☞ Čitajte tako što ćete sami odrediti vrijeme za kratke pauze
- ☞ Pišite bilješke, jer na taj način dodatno urezujete misli u pamćenje (npr. bilježite kraće teze o događajima u djelu, osobinama junaka i zanimljivim situacijama, kako bi se kasnije prisjetili svega pomenutog). Bilješke će biti ključ za dobru analizu djela!
- ☞ Misli, rečenice i zanimljive pojedinosti koje vam se posebno dopadnu bilježite u posebnoj svesci, namijenjenoj za citate iz lektira
- ☞ Budite kreativni, pa u svesci za citate ilustrirajte omiljenu situaciju iz djela ili zalijepite sličicu koja vas asocira na pročitano djelo
- ☞ Ubilježite osnovne podatke o romanu (naslov djela, ime pisca, književni rod i vrstu, imena junaka, kao i poruku djela, ukoliko ste je sami otkrili)
- ☞ Opišite ambijent u kojem se odigrava fabula romana
- ☞ Zapišite citat koji će vas podsjećati na datu knjigu

„Ostati ravnodušan prema knjizi znači lakomisleno osiromašiti svoj život“

Ivo Andrić

„JEDNOG DANA PROČITAO SAM JEDNU KNJIGU I ČITAV MI SE ŽIVOT PROMIJENIO.“

ORHAN PAMUK

BUDITE KREATIVNI I MAŠTOVITI!

- ☞ Osmislite pet drugačijih naslova za djelo
- ☞ Napišite drugačiji završetak romana
- ☞ Neki događaj iz djela ispričajte u prvom licu iz perspektive nekog junaka (navodeći njegove misli, emocije...)
- ☞ Dramatizujte jednu scenu iz djela
- ☞ Napišite vijest o događaju iz djela. Odaberite jedan događaj i napišite ga u vidu vijesti, odgovarajući na pitanja: Ko? Gdje? Kada? Zašto? Kako?
- ☞ Napišite mali rječnik (pronađite riječi u djelu koje ne pripadaju standardnom jeziku, prepišite ih i zamijenite standardnim izrazima)

Sara Bulatović pisala je Jovančetu. Pročitajte!

Pismo omiljenom liku iz pročitane lektire

Dragi Jovanče,

Dok sam čitala roman „Orlovi rano lete” upoznala sam te. Razmišljam da li si takav kakvim te zamišljam, da li si domišljat i srećan. Sigurno jesi. Sviđa mi se što si dobar drug i dobar vođa svoje družine. Pravedan si i sve što radiš je za dobro ostalih. Po tome smo, možda, i slični. Čitajući, shvatam da se moje djetinjstvo razlikuje od tvoga i žalim zbog toga. Dok moji vršnjaci i ja, ušuškano slušamo melodije ominjene pjesme, ti u Prokinom gaju, u logoru Tepsija osluškuješ „ratne zvuke”, cvrkut ptica i žubor potoka.

Jovanče, mali, hrabri“ orle”, prerano si morao da odrasteš. Često poželim da sam s tobom i mačkom dok pretražujete peđinu, da osjetim to uzbuđenje.

Znam da nas dijele decenije i da ovo pismo neće stići do tebe, ali neka se zna da je jedan rat prekunuo tvoje i djetinjstvo bezbrižne djece. Među najmlađim borcima si i hoćeš da pokažeš da nijesi „šmokljan” pa se neopaženo odvajáš i pužeš prema bunkeru da bi ga uništio bombama, a odviše si umoran i malaksao. Možda ćeš na straži i zaspati kad začute neprijateljski mitraljezi. Znam da ćeš se iz rata vratiti uzdignute glave. Držaćeš se vojnički. I to znam. Pričaćeš nam o ratnim dogodavštinama. Pročitaću i ja, ne brini. Još više ćemo te voljeti, čestitati.

Ali, nadam se, nadam i vjerujem de se to više nikada neće dogoditi.

Tvoja drugarica Sara.

Priredile:
Marija Vujović i Lidija Mumin

LEKTIRA ZA NAJMLAĐE

Dragan Radulović – sjećanje na „vječitog dječaka“

Gornje Polje, oaza prirodnih fenomena i burne istorije, bilo je plodno tlo i inspiracija za mnoge stvaraoce, među kojima je Dragan Radulović zauzeo posebno mjesto.

Kada se spomene ime Dragana Radulovića, kod svakog istinskog poštovaoca poezije i stvaralaštva oživi sjećanje na jedan poseban i nadasve nesvakidašnji lik. Istinski poznavalac dječje duše, iskreni liričar i zastupnik dječjih prava, obilježio je jedno vrijeme i postao simbol djetinjstva mnogih generacija, koje su, stasavajući uz njegovu poeziju, učile o ljepoti života, ali i onoj njegovoj drugoj, tamnoj strani. Negove dokumentarne emisije, u kojima je drugovao sa svojim televizijskim junacima, ušle su u srca i dušu gledalaca i izvan sredine u kojoj je stvorao.

„Takva se duša jednom rodi – sve je umetnost čega se takne“, riječi su Pera Zupca, koje možda najbolje opisuju „čika Dragana“, a iz kojih se nesumnjivo može prepoznati nesvakidašnja pojava dječjeg pjesnika. Brižan, tih, nenametljiv i sa djetetom ravnopravan sagovornik,

znao je prići djetetu i toplom riječju i pogledom punim saosjećanja i razumijevanja, pomilovati mu dušu. Čini se da je od tih „malih-velikih“ ljudi ponajviše i učio. Vjerujući da je dijete „čovjek važan“, trudio se Dragan da se uzdigne do onih neslučenih visina dječje radoznalosti i ozbiljnosti i kao takav postao simbolom kojim se ponosi naša sredina.

Za naše najmlađe čitaoce izdvajamo malo „razigranih“ stihova, kako bi se podsjetili čari Draganove poezije.

DA JA RODIM RODITELJE

Ne podnosim kuću strogu
jer luckaste imam želje,
eh, da mi je, eh da mogu
da ja rodim roditelje!

Bili bi po mojoj mjeri,
ne bi s njima bilo muke,
eto tate što se ceri
na sve moje nestašluke!

Pa, savjet od mene traže,
pa galame šapućući,
Dosta škole - mama kaže,
Hajde igray, što si kući?!

A prut bi im bio tanji,
mekši kaiš - da ne stradam,
bili bi mi malo manji
da ja lakše njima vladam.

Mali tata, mama manja,
što bi bilo uživanja,
ne bi bilo da se štreca
kad su od njih veća djeca!

SUNCOKRILI

Svako svoje sunce ima
prema kome radost leti,
sa rukama ko krilima
- sva su djeca suncokreti.

Sunčano se zlato toči,
kosa kao barjak vije,
svjetlosti nam pune oči,
ruke cvjetne grane dvije.

Sandalici krila rastu,
korak se visine lati,
već slijedi plavu lastu,
svako svoje sunce prati.

Svako svoje sunce čuva,
prema njemu srcem leti,
djeca su od zlata suva
nasmijani suncokreti.

POSJETA BIBLIOTECI ZADIVILA UČENIKE

Sjećanje na nikšićkog pjesnika Dragana Radulovića bio je povod da naši učenici, u pratnji bibliotekarke **Marije Vujović** i motivisani od strane nastavnica **Rade Perović**, **Olivera Đukanović** i **Lidije Mumin**, 15. maja 2024. godine posjete Narodnu biblioteku „Njegoš”. U prijatnoj atmosferi Dječjeg odjeljenja Gradske kuće učenici su, sa izrazitom pažnjom, slušali izlaganje bibliotekarke **Katice Grozdanić**, koja je nadahnuto govorila o plemenitoj misiji čitanja i neprocjenljivim dobrobitima koje nam čitanje daruje.

S obzirom na to da je maj u književnim krugovima posvećen liku i djelu Dragana Radulovića, „vječitog dječaka” koji i danas živi kroz svoje neizbrisivo djelo, Grozdanić je približila učenicima njegovu poetiku čitajući stihove kojima je Radulović snažno ukazivao na iskrenost kakva postoji samo kod djeteta. Recitacija Martine Đorojević dala je posebnu čar ovoj posjeti, tokom koje su učenici osjetili snagu Radulovićevog poetskog bića i njegovog optimističnog poimanja života.

Imajući u vidu i to da se 15. marta obilježava Međunarodni dan porodice, poseban osvrt bio je na značaju porodice kao temelju društva. Temu porodičnog okrilja Dragan Radulović utkao je u svoju poetiku, koja nesumnjivo odiše pitkim stilom, toplom emocijom i dubokim naklonom prema čistoti djetinje duše.

Puni dobrih utisaka, učenici su izrazili želju za češćim posjećivanjem biblioteke, a uvjereni smo da smo „zagolicali” njihovu maštu, rasplamsali želju za čitanjem i pospješili istraživački duh.

Autor *Marija Vujović*

RINGŠPIL U GLAVI

Dok vas vode vijugave ceste,
ostaćete jednom ko bez svijesti,
tamo negdje oko petnaeste
i prva se ljubav mora sresti.

A lako se prepoznati može,
ona liči na plamenu pticu,
mrvinjak ti pleše ispod kože
i ruža ti procvjeta na licu.

Sada ljubav poznajete lično
i srce se prvom letu ote,
to pijanstvo proljeću je slično,
- cvjetaćete jednom od ljepote.

Jer ljubav je ptica,
more što se plavi,
klackalica srca,
- ringšpil u glavi.

PREDSTAVLJAMO NAJBOLJE

Balša Samardžić, dobitnik prve nagrade na literarnom konkursu

Kreativnost i maštovitost naših učenika ispoljava se u raznim oblastima. Naši nastavnici istinski bodre talentovane učenike i pomažu im da njeguju svoj dar. Oni postižu izuzetne uspjehe, a njihovi uspjesi nas čine ponosnima.

Balša Samardžić, učenik sedmog razreda, dobitnik je prve nagrade na literarnom konkursu povodom obilježavanja Dana Crvenog krsta, 29. novembra 2022. godine. Uz podršku prof. **Lidije Mumin** Balša je pisao na temu „Pomoć drugu“. U njegovom literarnom izrazu prepoznaje se čista emocija i pitak stil, ali i ona dimenzija dječje ozbiljnosti koja tjera na razmišljanje. Pisana jezikom ljubavi, Balšina priča će nas svojom humanom porukom podsjetiti na važnost pravih vrijednosti.

Našim čitaocima predstavljamo njegov rad.

Dragi moj Vuče,

Možda ovo pismo ne bi nikad nastalo da juče, dok sam čekao zeleno svijetlo na semaforu, nijesam ugledao dječaka u kolicima. Na krilu mu je bio školski ranac, isti kao moj. Zagledah se bolje u dva krupna, plava oka, koja su radoznalo posmatrala svijet oko sebe. „Vuk, Vuk“, izgovorih tiho. Moj prvi najbolji drug.

Sjećam se prvog susreta sa tobom. Đački odmor ispunjen žagorom, smijehom prvačića, koji zamišljaju učionicu kao igraonicu. Otvaraju se vrata i na njima se pojavi dječak u kolicima. Odjednom, kao da nam je neka ogromna ruka stavila dlan na usta. Nastade nekakav čudan mir. Kolica je vozila neka nama nepoznata učiteljica, koja je novog učenika smjestila u posljednjoj klupi. Od tog trenutka i ti i ja smo osjetili da smo povezani nekom nevidljivom niti. Vidio sam tvoje ručice, koje su se teško pokretale. Ali, kad bi se spuštale na moje, osjetio sam kako su tople i blage. Nikada me nijesu odgurnule, bacile svesku. Pratio sam tvoj tužni pogled kada bi se naši drugovi pentrali po stolicama i klupama. Sjećam se kad sam ti

predložio da zajedno napravimo korak. Rekao si: „Moje noge ne mogu“. „Moje noge su i tvoje, dragi družo“, hrabrio sam ga. I desilo se čudo. Napravio si pri korak. Pa onda još jedan, pa još jedan. Čaroliju je prekinulo glasno tapšanje naših drugara. Od tada smo svi uz tebe. Na času likovnog bi ispod tvojih tankih prstića zasijalo sunce. Na času književnosti sam ti se divio kako slažeš stihove kao ogrlicu.

I sada, kada si daleko od mene, znaš da je Bog svima podijelio neke darove i da ih moramo prihvatiti. Ako ne možemo hodati, možemo maštati, nošeni svemoćnim krilima. Ako ne možemo vidjeti, onda moramo buditi oči u srcu, jer se samo srcem dobro vidi.

Svi smo rođeni različiti. Kada se podigne zavjesa n pozornici života, niko ne zna kako će se odvijati predstava na njoj i šta nas sve očekuje. Ali, znamo da se uvijek žanje ono to se posije. Zato, činimo dobro, da bi se dobrim vratlo.

Budimo humani! Pomozimo onome kome je pomoć potrebna!

Voli te i pozdravlja tvoj drug Balša. Piši šta ima novo kod tebe.

IZ ĐAČKOG PERA...

„Mašta je važnija od znanja” Albert Ajnštajn

A kad se osvrnem, vidim...

Ponekad u mračnoj i tihoj sobi, ostavljen sa svojim mislima pomislim „Da li je moguće da je prošlo osam godina otkako sam krenuo u školu i četrnaest godina otkako sam uzeo svoj prvi dah”.

Osvrnem se u prošlost i shvatim značenje poslovice „vrijeme leti”. Sjetim se svih lijepih uspomena. Svojih prvih knjiga i domaćih zadataka, rođendana, okružen porodicom i prijateljima i tog neopisivog osjećaja otkrivanja novih stvari. I ponovo osjetim kako je to sve brzo prošlo.

Nakon nekog mirnog vremena prisjećanja i obnavljanja lijepih uspomena, sjetim se i onoga, ne baš tako lijepog i krasnog. Onih ružnih trenutaka u kojima sam osjećao tugu, bijes, mržnju ili patnju. Osvrnem se i shvatim koliku vrijednost ti trenuci imaju u kraćem, a koliko u dužem vremenskom periodu. Ti momenti iz prošlosti su imali veliki uticaj na mene i mislio sam da ih nikada neću zaboraviti, ali za mene su oni samo uspomene i naučene lekcije.

Ne znam koliko sam vremena proveo lutajući u prošlost. Vratim se u sadašnjost i zaključim koliku vrijednost imaju male stvari poput gledanja u oblake i šetnja plažom i shvatim da će svi moji problemi i brige za četrnaest godina biti nebitni.

Nenad Andrić, IX/1

Iznenadni pljusak

Osvanuo je lijep julski dan na selu. Sunčevi zraci su milosno grijali, šareni ćilim se presijavao, a ptičice su veselo cvrkutale.

Odavno nije padala kiša. Trava je bila žuta i sparušena. Ptičice su cijeli dan lješkarile u krošnjama drveća u obližnjem šumarku. Naš Šarko, kojeg smo tako od mилоšte zvali, nije izlazio iz svog kućerka. Ljudi, namršteni i nervozni zbog sparine, su se tromo kretali prašnjavim putem.

Sunce se iznenada i podmuklo sakrilo iza tamnoplavih oblaka i pržilo. Kako se primicala noć, sve više je bilo sparano. Tišinu koja je do tada vladala, prekide južni vjetar i odjednom nebom počeo razgoniti oblake. Grmljavina

na nas je upozoravala da će nevjrijeme. I tada iz crnih oblaka kao noć, počeo padati kiša. Svi se, glavom bez obzira, razbježaše. Od silne grmljavine uznemiriše se ljudi i životinje. Za tren oka puteljcima počeo da žubore blatnjavi potočići od zemlje koja se slivala sa obližnjih brežuljaka.

Odjednom prestade grmljavina, a i kiša. Sve je bilo okupano i čisto. Svježini poslije kiše radovali smo se svi. Ko najviše? Mi djeca. Sad ćemo u gumenim čizmama da „šljapamo” po baricama na putu. Pojavila se duga, a mi smo trčali prema njoj kao i Srna... I sunce se opet pojavilo.

Milica Milić, VII/1

Незаборавно путовање

Много волим путовања. Она ми доносе нова сазнања и неизмјерно уживање. Сиједам у аутобус са најбољим другом.

Пут је брзо прошао и коначно смо стигли. Одмаралиште се налазило недалеко од града и имало је велико двориште по којем смо могли да имамо активности, да шетамо великом зеленом ливадам и пијемо сок. Кад смо стигли у хотел, смјестили смо се у собу. Касније је био ручак. С нестрпљењем сам чекао дакренемо у посјету Његошевог маузолеја. Док смо се возили, осјећао сам таласе топлине у срцу. Што смо били све ближе и ближе, ја сам био све више расположен. Једва сам чекао да се попнем горе гдје спава наша светиња Петар II Петровић Његош. Када сам изашао на Ловћен, задивио ме је фасцинантан призор - моћна капела, која поносно чува нашег великана. Испред ње двије Црногорке, каријатиде исклесане од црног камена. Остао сам без даха. С нестрпљењем сам чекао да закорачим унутар капеле. Сваки трен је био као година. Напокон, стајао сам испред велике, сједеће, од црног камена извајане Његошеве фигуре. Замало нијесам заплакао. Био сам узбуђен док сам се степеницама спуштао да крипте гдје је Његошев саркофаг. Прочитао сам на плочи уклесано његово име, осмотрио крст и црногорски грб. Ту се нијесмо много задржали, како не реметили његов мир. Када сам изашао из капеле, пружао се задивљујући и очаравајући поглед на све стране. Имао сам осјећај да сам толико високо да могу да дотакнем небо, да као соко раширим крила и полетим у висине. Пун лијепих утисака,

вратио сам се у хотел на вечеру, након које је била журка. Док сам тонуо у сан, размишљао сам о сјутрашњем обиласку Цетиња.

Другога дана, након доручка, упутили смо се у упознавање културно-историјских знаменитости града. Задивила ме Црвена палата која је једна од љепших грађевина у граду. У близини се налази и споменик Ловћенска вила код које смо направили сјајне фотографије. Касније смо ишли у посјету Дворца краља Николе. Задивила ме лепеза предмета. Сваки експонат је за мене очаравајућ и представља прави дијамант. Након тога смо ишли у посјету Биљарде, некадашње Његошеве резиденције. Задивљено сам гледао билијар по коме је и добио име. Задивила ме мала Влашка црква. Водичи су нам причали о рељефу Црне Горе. Измислили су га аустријски официр, како би могли добро да размотре брда и планине и да знају гдје да поставе засједе.

Касније смо се вратили у хотел на ручак након којег је био организован квиз. Моја група је била трећа. Послије вечере је опет била журка.

Трећег дана смо се спремали да обиђемо Ријеку Црнојевића и штампарију на Ободу, прву штампарију код Словена, али због кише упутили смо се кућама. Надам се да ће бити прилике да обиђемо и то дивно мјесто.

Ово путовање ће дуго бити урезано у мом срцу. Препоручио бих свима да обиђу овај дио лијепе земље, који само „мајка природа“ може да изрезбари.

Балша Самарџић, VII/2

GLAS DJETETA DALEKO SE ČUJE

Učešće u projektu „Djetinjstvo je najveća vrteška čuda”

“Tri stvari su nam ostale od raja: zvijezde u noći, cvijeće po danu i dječje oči”
Dante Alighieri

Na literarni konkurs pod nazivom „Djeca u Crnoj Gori jesu najbitnija tema” odazvali su se učenici PU Miločani, koji su uspjeli da prenesu veoma važne i snažne poruke iz dječje perspektive. Iskazujući svoj položaj u društvu, potrebe, želje i očekivanja, omogućili su da se „njihov glas daleko čuje”.

Publikacija u kojoj su objavljeni i radovi naših učenika, završena nakon nekoliko mjeseci pripreme i promovisana u oktobru 2024. godine, bila je prilika da se čuje glas djeteta i da se osvijeste „njihove potrebe, njihova htjenja, ali i prostor u kom svi možemo biti bolji, temeljniji i napredovati za zajedničke buduće svijetle poruke”, kako su istakli Milica i Goran Radojičić, koordinatori projekta.

Tomislav Božović, Petra Božović i Kristina Jovanović, učenici četvrtog razreda, su uz podršku nastavnice Biljane Đoković, koja brižljivo njeguje literarni talenat i istraživački duh đaka, nesumnjivo prenijeli bitnu poruku i ponosno predstavili našu školu u ovom projektu. Vjerujemo da će njihov glas dati mali doprinos svjetlijoj budućnosti sve djece!

“Čovječanstvo duguje djetetu sve najbolje što može dati”.
Deklaracija o pravima djeteta

Pitam se ko ili šta je uzrok da tako mali već gazimo trnovitim stazama kroz život? Zar mora tako biti?

Zelim da se glas nas djece čuje mnogo jače, da svi budemo isti – srećni, skromni i čistog, dječjeg srca.

Učimo u školi o pravima djeteta, Konvenciji, članovima i stavovima, a u životu nam to mnogo ne pomaže. Imamo riječi ali nemamo djela!

Primijetila sam u šetnji s roditeljima na Krupcu jedan mali, nježni cvijet prekriven odbačenom, starom ljuljaškom. Upleten u kanape i drvene letvice, borio se da poraste i procvjeta. Zar mora tako?

Možda sam stidljiva ali sam i hrabra. Možda se moj glas neće čuti. To prepuštam vama koji ovo čitate. Mali glas – velike promjene.

Odrastam polako u velikog čovjeka ali Vam dajem obećanje da ću i kada porastem, u duši i srcu ostati dijete.

Učiteljica Biljana Đoković,
OŠ „Ivan Vušović”, PU Miločani - Nikšić

Kristina Jovanović, IV razred

Djeca su budućnost svijeta.
Djeca su kao pupoljci koji imaju bezgranične zalihе љубави.

Петра Божовић, IV razred

Učiteljica Biljana Đoković,
OŠ „Ivan Vušović”, PU Miločani - Nikšić

Da li su samo roditelji odgovorni za naše odrastanje? Da li samo oni moraju da budu strpljivi i odgovorni za našu budućnost?

Naša zemlja treba da bude okrenuta nama DJECI, da nam pruži kvalitetno obrazovanje, sigurnost, odrastanje kako bi mi svoj doprinos dali društvu, jer djeca su budućnost svake države.

Tomislav Božović, IV razred

Učiteljica Biljana Đoković,
OŠ „Ivan Vušović”, PU Miločani - Nikšić

MLADI STVARAOCI

Predstavljamo Valentinu Božović, učenicu sedmog razreda

Literarni potencijali naših učenika ispoljavaju se i njeguju na različite načine. Uz podršku svojih nastavnika u školi ali i mentora van nastave, oni „bruse“ svoj stvaralački potencijal, a nerijetko imaju priliku da svoje kreativne potencijale predstave i široj javnosti.

Na prepoznatljivom književnom festivalu „Anderva book“, održanom 24. septembra 2023. u organizaciji JU Narodne biblioteke „Njegoš“, upriličena je promocija knjige „Svijet se vrti kao čigra, pisanje je dječja igra“. Naša učenica Valentina Božović, članica Kluba malih-velikih pisaca, objavila je svoje radove, koji pokazuju jedan naročit pogled na svijet, pun topline i iskrene emocije. U svojim radovima ona vrlo smjelo polemše sa odraslima i postavlja ozbiljne zahtjeve. Podsjeća na obaveze i upozorava, ističući da je dijete „čovjek važan“.

Valentina „mašta o mašti“, uči nas da opraštamo, da bez straha donosimo hrabre odluke i da u čuda istinski vjerujemo. Otkriva nam da voli Desanku Maksimović, koja je njen vodič ka svijetu čarolije i magije. Njeni razigrani redovi upućuju na direktnu i jasnu poruku odraslima, ali i na ozbiljni vapaj za više pažnje i razumijevanja.

O sebi i svom radu ona ima jasan stav, pa kaže:

„Uvijek sam voljela kada mi mama čita bajke. Svoje priče počela sam da pišem u petom razredu. Priče sam počela da pišem kada sam prvi put otišla u biblioteku. Postala sam članica Kluba malih-velikih pisaca. Najveću inspiraciju dobijam pred spavanje. Moja mentorka Katica Grozdanić me je nadahnula i ohrabrila, pa sam nastavila da se trudim i pišem čak i onda kada sastav nije bio najbolji. Najviše volim da pišem prozu, jer volim mnogo da maštam i tu maštu unosim u svoj rad“

Zavirili smo u čarobni svijet njene mašte i u nastavku našim čitaocima prenosimo isječak Valentininog rada.

„Odrasli, vi nas ne shvatate. Mislite da možete svima da naređujete, da je biti odrastao mnogo bolje nego biti mali, ali ne znate koliko je djeci ljepše u životu. Ne galamite na nas, podržite nas, pomognite nam. Naš život je toliko lijep i imali bismo sve što nam je potrebno, kada biste samo htjeli da nas više razumijete. Ljepše je nama u školi nego vama na vašem poslu. Igrajte se sa nama. Nemojte stalno govorite „ne“ i „ne mogu“! Odvojite malo vremena i za nas. Učite od nas i cijenite svaki trenutak u životu. Vjerujte mi, zabavićete se.

Odrasli, potrudite se da ispunite sve ovo, da biste i vi bili kao djeca. “

„Ja nisam Alisa, ali sam i ja u Zemlji čuda. Alisa je imala jednog zeca za prijatelja, a ja imam svog medvjeda. Jeste da je on plišani meda, ali to mi ne smeta da u mašti on bude stvaran. Volim da maštam o raznim stvarima, pa čak i o samoj mašti, ali i o igri, smijehu, grickalicama i još o mnogo čemu, i to do mile volje. Možda ću i ja jednog dana da proputujem svijet kao Meri Popins ili da napravim Svemoćno oko. Želim da mi se ostvari sve ono što imam u svojoj glavi i da se desi neko čudo. Eto, voljela bih da se u budućnosti probudim u nekoj zemlji slatkiša i smijeha, i da porastem kao kuća i pričam sa životinjama. Ne bi to bilo ni malo loše, jer znam da ako baš jako nešto želiš i vjeruješ u neko čudo, onda će se ono i desiti.

Tako bih voljela da letim ka plavom nebu, da zauvijek ostanem mala i da učinim da nema više siromaštva. A to bi bilo najljepše čudo koje bi moglo da se desi.“

IZ LITERARNO-NOVINARSKO RIZNICE

Odmalena sam voljela priče, bajke, razne basne, ne znajući njihovu vrijednost. Voljela sam ih zbog neke najmanje iskre koja me vuče u neki novi svijet, gdje se ne zna za tugu i bol, gdje sve cvjeta od ljubavi i radosti, gdje je sve savršeno. Knjige su poput stabla čiji je naslov u korijenu, a razrađuje se u granama. Svaka ta grančica je jednako važna i divna.

Poenta knjige je da nas zabavi, nauči nečemu, oplemeni i učini nas boljima.

Katarina Tadić

Šapnulo mi more

Šaptalo mi plavo more,
šaptalo mi svoje tajne.
Šaptalo mi jedne zore
dok su bile zvijezde sjajne

Šaptalo mi o oluji,
o ribama, o plodovima,
vjetru koji struji,
o tajnama koje ima.

Dok se more talasalo,
pričalo mi svoje tajne.
U nedogled se prostiralo.
Povjerih mu tajne svoje.

Katarina Tadić

Moja država

U mojoj državi je moj dom,
moja sloboda i mir.
U njoj ja živim,
kao krunu je na srcu nosim
i njom se baš ponosim.

Moja država je Crna Gora,
ima himnu, grb i zastavu.
Iako je mala
u svačije srce je stala.

Volim te, zemljo mila.
U srcu te nosim, znaj!

Katarina Tadić

Plava pjesma

Moja je boja plava.
U njoj more spava.
Plava šuma izdaleka,
kroz nju teče plava rijeka.

Kos se plavom pjesmom javi.
Sve se plavi, sve se plavi.
Nek lijepa priča plava
u očima tvojim spava.

Nikolina Lalović

Osmijeh male Jece

Čujem cvrkut malih ptica.
Tu se krije lastavica.
Ona voli osmijeh djece,
a posebno male Jece.

Milica Tadić

OBILJEŽEN SVJETSKI DAN POEZIJE - 21. MART

„Bez čega poezija ne može, to je život i smrt. Bez čega život i smrt ne vrede, to je poezija“, kazala je čuvena Isidora Sekulić. Njene riječi ukazuju na suštinu poezije, koja se smatra najstarijim književnim rodnom. Još od najstarijih vremena, služeći kao način da čovjek izrazi osjećanja i tavorenja u svojoj duši, poezija je važila za „umjetnost svih umjetnosti“. U svim kulturama i na svim kontinentima, poezija je dragocjeni vid umjetnosti koji spaja ljude i koji upućuje na asocijacije mimo svakodnevnog jezika.

Želeći da ukažu na važnost ovog datuma, učenici i nastavnici podsjetili su na pjesnike koji su ostavili neizbrisiv trag u našoj kulturi. Nadahnuti čistotom poezije, neposredno i iskreno, sa osobitim darom za razumijevanje umjetnosti, oni su skrenuli pažnju na čistotu poezije i ljudske duše. Njihove aktivnosti nas obavezuju da organizujemo više manifestacija gdje bi se čula živa riječ pjesnika.

Ustanovljen od strane organizacije UNESCO 1999. godine, ovaj važan datum ima svoju bitnu svrhu – promociju čitanja i pisanja, objavljivanja i proučavanja poezije u jezičkim zajednicama širom svijeta, njegovanje poezije i njeno stapanje sa drugim vrstama umjetnosti.

Marija Vujović,
rukovodilac literarno-novinarske sekcije

KOMUNIKACIJSKE VJEŠTINE - PRIORITET

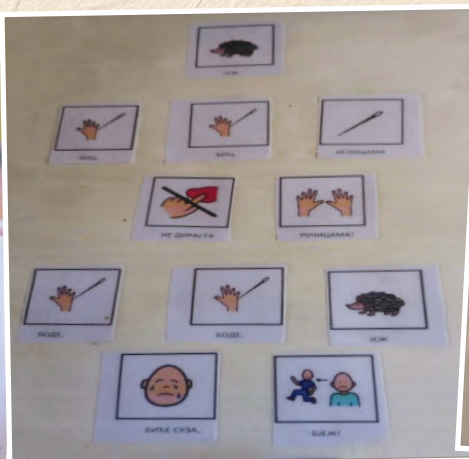
Predstavljamo Komunikacijsku knjigu Rade Perović

Rad sa djecom s poteškoćama u ostvarivanju postavljenih ishoda veliki je izazov za roditelje i nastavnike. Trudeći se da odgovore njihovim potrebama, naši nastavnici predanim radom i posvećenošću pružaju nesebičnu podršku na putu očuvanja njihovog fizičkog, mentalnog, emocionalnog i socijalnog razvoja. Svaki mali napredak posebno raduje, a naši nastavnici se uvijek trude da stvore prijatan ambijent u kome će se sva djeca osjećati lijepo i sigurno.

Kako bi učeniku sa smetnjama iz spektra autizma olakšala savladavanje gradiva, profesorica razredne nastave Rada Perović je osmislila Komunikacijsku knjigu. Kao izuzetno nastavno pomagalo, ova knjiga bila je adekvatan način da se učeniku olakšaju svakodnevne lične potrebe, ali i sredstvo koje je pružilo podršku u savladavanju nastavnog gradiva. Knjiga sadrži male fotografije i ilustracije sa objašnjenjima, što je učeniku mnogo pomoglo i osposobilo ga da lakše savladava lekcije u starijim razredima. On je prema prikazanim fotografijama uspio da nauči sve priče i pjesme koje su predviđene za rad tokom nastavne godine.

Knjigu koja je je dobila pohvalu od Anite Marić, savjetnice za inkluzivno obrazovanje, koristila je Spasenija Pantović, asistentkinja u nastavi.

ZAVIČAJNIM STAZAMA

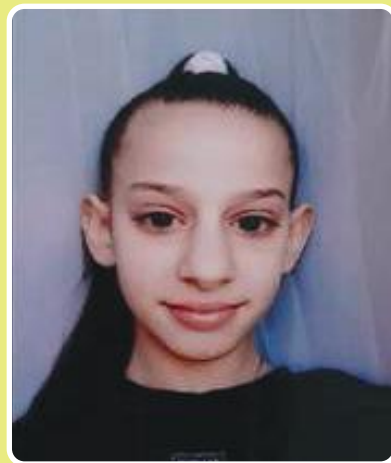
„*De je zrno klicu zametnulo, onde nek i plodom počine*”

(Petar II Petrović Njegoš)

Na literarnom konkursu na temu „Prirodne ljepote moga grada”, koji je u decembru 2022. godine organizovao Dječji savez Nikšića u saradnji sa Sekretarijatom za uređenje prostora i zaštite životne sredine, naša **Jana Međedović** dobila je Pohvalu za istaknuto učešće za najljepši prozni rad. Ovaj konkurs okupio je mlade stvaraoce u cilju njegovanja pisane riječi, promovisanja ekologije i razvijanja ekološke svijesti.

U svom radu, koji krasi lirizam i živopisnost, Jana sa mnoštvom umjetničkih elemenata opisuje čudesnu ljepotu svog kraja. Uz podršku prof. **Lidije Mumin**, koja neguje njen osoben umjetnički izraz, Jana daje svoj puni doprinos literarnom stvaralaštvu škole.

Našim čitaocima predstavljamo njen rad.

Ljepota prirode je najveći dar Boga ljudima. Priroda fascinira svojim fantastičnim krajolicima, raduje ljudsko oko, donosi puno pozitivnih emocija. Svaki vid prirode ima svoju posebnu ljepotu koja nas obuzima i inspiriše dušu. Takva je priroda moga naselja.

Moje naselje nosi naziv Gornje Polje. Nalazi se nadomak Nikšića. Njega čini skup sela: Vidrovan, Vir, Proplanci, Rastovac, Miločani, Mali i Veliki Brezovik i Zavrh. Njega krasi posebna ljepota koja odiše nevinošću. Preljepo livade, voćnjaci, kuće sa lijepo uređenim dvorištima, rijeke...U blizini moje kuće nalazi se Vidov potok, koji se sa pravom naziva oazom prirodnih fenomena. Ljeti njegova bistra voda izbija u laganom ritmu i otiče niz padinu. Pored Vidovog potoka, moje naselje krasi i gornjepoljski vir, rijeka Zeta, Mlin Međedovića..U svježem jutru cakli se bistra rosa koja visi na vlasima trave, a na istočnom horizontu blista glamurozni prizor izlaska sunca. U toku dana pogled ukradu oblaci koji plutaju na besprekorno plavom

nebu, nozdrve omami raznobojno cvijeće koje opija svojim slatkim mirisima, a drveće stoji poput čuvara. U smiraj dana, na zalasku sunca purpurni sjaj na zapadnom horizontu često oduzima dah. Pogled ka nebu noću nudi tamnu pozornicu, ispunjenu sjajnim zvijezdama i srebrnim mjesecom. Sve prirodne ljepote moga kraja ne mogu da obuhvatom riječima. Prirodna ljepota mog naselja je u svakom svom pojavnom obliku, u zavisnosti od godišnjih doba drugačija i ima toliko različitih pojavnih slika, da prosto iznenadi nekom svojom tajnom. Svako mjesto je posebno na svoj način, ali za mene ljepšeg mjesta od Gornjeg Polja nema.

Priroda je živa tvorevina koja ima mnogo oblika. Često zaboravimo na to da je naša okolina ogledalo nas samih. Treba čuvati prirodu, jer ona je naše neprocjenljivo blago, ona ima uticaj na naša čula. Obuzima naše biće kao mađioničar i uči nas miru, nevinošći, harmoniji...ta čudesna Božija tvorevina koja odiše nevinošću i ljepotom.

SARADNJOM DO KVALITETNOG ZNANJA

Vannstavne aktivnosti imaju izuzetan značaj u obrazovno-vaspitnom procesu. Omogućujući djeci da svoje slobodno vrijeme provode zabavno i organizovano, one pomažu učenicima da razvijaju vještine, steknu nova znanja i dopune postojeća. Stoga, naši nastavnici se trude da im omoguće ovakav način sticanja novog iskustva, koji će biti prilagođen njihovim potrebama i interesovanjima, a ujedno korespondirati sa aktuelnim nastavnim gradivom.

POSJETA VRTIĆU „NEVEN” U ZNAKU PJESME I IGRE

Tokom marta učenici četvrtog razreda su sa učiteljicom *Tatjanom Đurović* posjetili vaspitnu jedinicu „Neven”. Tom prilikom su upoznali prostor i eksponate Etno sobe, neprocjenjivog blaga tradicije i kulture crnogorskog naroda.

Učenje na očiglednim primjerima, u ranoj uzrastu, kroz tradiciju, kao neiscrpnu riznicu običajnog nasljeđa ima za cilj očuvanje identiteta, razvoja pismenosti i osobenog izraza koji se prenosi sa generacije na generaciju.

Uz priče, igre i pjesme, u toplom ambijentu Etno sobe ispunjene predmetima davne prošlosti: ognjištima, guslama, tronošcima, burilima, preslicama i nizom ostalih predmeta, učenici su dočarali život naših predaka i duh naše tradicije. Prisjetili su se prvih igara, koje su bile sastavni dio njihovog odrastanja. Bogata izložba likovnih radova naših učenika oduševila je prisutne. Mali predškolci su uz naše učenike bili jedna velika, srećna porodica!

DUH TRADICIJE I ISTORIJE - PRINCEZE NA DVORU PETROVIĆA

Učenici naše škole bili su u prilici da 20. februara 2024. godine uživaju u kulturno-obrazovnom projektu „Princeze na dvoru Petrovića“, u pratnji pedagoškinje **Sanje Janjić**, bibliotekarke **Marije Vujović** i profesorice engleskog jezika **Saše Papović**. Izložba je upriličena u organizaciji JU Muzeji i galerije Nikšić, a naša slikarka Iva Stanišić, oživjela je duh vremena kroz upečatljive portrete princeza Petrović. Koristeći ulje na platnu, Iva je naslikala deset portreta princeza i portret kralja Nikole. Učenici su se uvjerali u izuzetno bogatstvo likovnog izraza i umijeće slikarke da vjerno predstavi portrete. Vizuelni utisak pojačan je zadivljujućim prikazom tradicionalne crnogorske nošnje, ali i prikazom princeza u modernim i svečanim haljinama, koje su bile odraz prefinjenog stila i visokog društvenog statusa.

Učenici su sa pažnjom zadivljeno slušali informacije o princezama, obrazovanim, visprenim i otmenim ženama, koje su ostavile

veliki trag i uticaj u našoj istoriji i društvenoj zbilji. Poseban utisak ostavio je i kreativan kostim, zasnovan na elementima i ornamentici crnogorske nacionalne nošnje, po ugledu na neku od svečanih haljina kraljice Jelene Savojske.

Tema koja ima i državno i univerzalno značenje predstavljena je na kreativan način, kroz korelaciju istorije, likovne umjetnosti i književnosti. Ovakav vid saradnje kulturnih i vaspitno-obrazovnih ustanova ima za cilj da razvije svijest o značaju kulturne baštine i bogate istorije, ali i da njeguje pozitivne vrijednosti poput plemenitosti, solidarnosti, humanosti i uvažavanja različitosti.

Iva je povjerala učenicima da joj je za ovaj poduhat trebalo godina i po, te da su joj dodatni izazov bile crno-bijele fotografije, koje su kao takve poslužile kao inspiracija.

Ova posjeta bila je lijep način da učenici dopune školsko znanje i da na jedan neposredan način osjete kulturu kojoj pripadaju.

ЗАНИМЉИВА ФИЗИКА

„Наш свијет је урођен у огроман океан енергије, летимо у бескрајни свемир несхватљивом брзином“ *Никола Тесла*

Често у разговору можемо чути ђаке да кажу: *Ма, шта ће нам физика у животу?* Покушавајући да им одгонетнемо суштину најстарије науке о природи, говоримо о основном задатку физике – проучавању природе и природних појава, али и законитости по којима се оне одвијају.

Примјена физике у свакодневном животу

Ходање и трчање

Један од најједноставнијих примјера физике у свакодневном животу је сила трења која нам помаже да лако ходамо или трчимо. Дјелује као „захват“ између ваших ципела и тла, што вам помаже да ходате или трчите без клизања. Зависи од два фактора: површине по којој ходате и тежине којом притискате ту површину. Трење нам омогућава контролу и стабилност док се крећемо. Ходање по поду прекривеним тепихом је лакше јер груба текстура тепиха ствара веће трење, што помаже ципелама да захвате влакна и спријече клизање. Али ако ходате по леденој површини, глаткоћа леда смањује вучну силу између ципела и тла. Ово доводи до мањег трења и због тога је тешко ходати или трчати по леду без клизања.

Хемијска оловка

Изрека каже да је „перо моћније од мача“. Физика игра главну улогу у коришћењу оловке као алата за писање. Дизајн хемијске оловке објашњава физичке чињенице у свакодневном животу. Када користите хемијску оловку, то укључује принципе динамике флуида и трења. На врху хемијске оловке налази се мала куглица. Када притиснете оловку и помјерите је по папиру, куглица се ротира. Док се ротира, куглица покупи мастило из допуне, која је мала цевчица напуњена мастилом унутар оловке. Због гравитационог ефекта, мастило тече кроз куглицу, а затим на папир. Овај механизам обезбјеђује несметан проток мастила и омогућава вам да пишете или цртате.

Фрижидери

Фрижидери раде на принципима термодинамике и преноса топлоте. Фрижидери користе процес преноса топлоте да уклоне топлоту из унутрашњости фрижидера и отпусте је споља. Континуирани низ компресије, кондензације, експанзије и испаравања фрижидера омогућава му да одржава ниску температуру и сачува нашу храну и пиће.

Мобилни телефони

Ако кажете да немате мобилни телефон, људи ће помислити да сте ванземаљац. За интеракцију корисника, екран осетљив на додир користи промјене у електричном набоју. Бежична комуникација подразумијева пренос електромагнетних таласа. Компоненте уређаја, као што су батерије и микрочипови, раде на принципима електромагнетизма и електричних кола. Ово јасно објашњава улогу физичких чињеница у свакодневном животу. Мобилни телефони су постали витални инструменти за комуникацију и повезивање у нашем свакодневном животу као резултат ових концепата физике.

Батерије

Батерије су суштински дио физике у свакодневном животу. Хемијска реакција се дешава унутар батерије, што резултира протоком електрона. Овај ток генерише електричну струју стварањем разлике електричног потенцијала између терминала батерије. Наши уређаји се напајају протоком електрона кроз коло. Понашање електрона је регулисано принципима физике као што су електромагнетизам и електрична кола, омогућавајући батеријама да обезбиједо преносиве и поуздане изворе енергије за различите примјене.

ЗАКЉУЧАК

На неки начин, физика управља цијелим универзумом.

Аутор: Мијат Бојовић

SPORTOM DO DOBROG ZDRAVLJA!

„*Mens sana in corpore sano*” – U zdravom tijelu zdrav duh

O dobrobitima fizičke aktivnosti suviše je govoriti. U užurbanom svijetu današnjice, sport i fizička aktivnost ključni su za zdrav stil života mladih. Čini se da svi povremeno zanemarujemo tu činjenicu, zaboravljajući na to da sport utiče na stvaranje osnove za zdrav život. Istraživanja pokazuju da redovno bavljenje sportom poboljšava opšte zdravlje, razvija samostalnost, uči timskom radu, istrajnosti, radnim navikama i odgovornosti, ali i vještini uspješnog savladavanja prepreka.

Naša škola je i ove školske godine bila uključena u brojne sportske aktivnosti. Promovišući sportske aktivnosti kroz društvenu interakciju, pruža učenicima priliku da razviju osjećaj pripadanja i duh zajednice. Razvijene sportske vještine, osjećaj za zajedništvo i takmičarski duh čine da naši đaci nerijetko ostvaruju uspjehe, podsjećajući na važnost sporta za fizičko i mentalno zdravlje.

Drugoplasirani na opštinskom prvenstvu

Naši učenici osvojili su drugo mjesto na opštinskom prvenstvu u fudbalu, u konkurenciji djevojčica od VII do IX razreda. U konkurenciji dječaka V i VI razreda, našim učenicima takođe je pripalo drugo mjesto. Ponosni smo na njihov izuzetan uspjeh, razvijen sportski duh i duh zajedništva, koji njeguju uz punu podršku Ranka Perovića, nastavnika fizičkog vaspitanja.

Treće mjesto na šahovskom turniru

ANDREJ SAMARDŽIĆ, NENAD ANDRIĆ, JANA TADIĆ I MATIJA SAMARDŽIĆ OSVOJILI TREĆE MJESTO 3. DECEMBRA 2023. GODINE NA EKIPNOM PRVENSTVU OSNOVNIH ŠKOLA SREDNJE REGIJE U KATEGORIJI VII-IX RAZREDA, UZ PODRŠKU PROFESORA RANKA PEROVIĆA.

Kao igra za intelektualno darovite, šah je najbolji sport za vježbanje kognitivnih vještina, a po mišljenju psihologa odličan je način za poboljšanje pamćenja i cjeloživotno mentalno zdravlje.

Na opštinskom i regionalnom takmičenju šaha, 21. aprila 2023. godine, u konkurenciji učenika od I do VI razreda, Matija Samardžić, Aleksa Tadić, Milena Tadić i Andrija Milić osvojili su četvrto mjesto.

Humanost – temelj zdravog društva

„Najmanji čin dobrote vrijedi više nego najgrandioznija namjera.“

Plemenita misija vaspitanja i obrazovanja ne tiče se samo usvajanja znanja, već učenicima pruža priliku da se angažuju i na drugim poljima, dokazujući humanost, solidarnost i empatiju. Timski rad na ovom polju omogućava im ne samo sticanje novih iskustava i doprinos lokalnoj zajednici, već i njegovanje svih onih zdravih ljudskih vrijednosti, koje, čini se, polako iščezavaju.

U užurbanom svijetu današnjice, u kojem ponestaje topla riječ, pažnja, briga i razumijevanje, svaki mali znak pažnje može da izazove dobru promjenu kod pojedinca. Čini se da su učenici naše škole, bez obzira na izazove savremenog doba, uvijek spremni da se uključe u brojne humanitarne akcije i pruže svaki vid pomoći. Stimulišući razvoj brojnih vještina i vrijednosti neophodnih za život - njihov angažman nesumnjivo ima pozitivan uticaj na lični rast, razvoj i odrastanje. Konačno, osjećaj zadovoljstva koje probudi dobro učinjeno djelo je nezamjenjiv, a svaki pojedinac može dati svoj

plemeniti doprinos i učiniti svijet ljepšim i boljim.

Njegujući saradnju sa lokalnom zajednicom, naša škola je i tokom prethodne školske godine podržala i uspješno sprovodila brojne akcije volonterske prirode, podižući na taj način svijest o značaju humanitarnog rada.

U susret 29. novembru, Danu Crvenog krsta, Učenički parlament je uz podršku pedagoškinje Sanje Janjić realizovao akciju prikupljanja odjeće pod sloganom „Naše malo, drugima znači mnogo“. Akcija je bila usmjerena na promovisanje principa Cirkularne ekonomije, pod sloganom „Nemoj baciti, doniraj“.

DAN DOBRIH DJELA - Good deeds day

„Najbolje sredstvo da se svaki dan započne dobro jeste da pri buđenju mislite na to kako biste toga dana mogli da obradujete barem jednog čovjeka“ (Fridrih Niče)

Humanitarni pokret Dan dobrih djela, koji se obilježava od 15. do 19. aprila i koji je dio globalnog pokreta Good Deeds Day zainteresovao je i naše učenike, koji su se rado uključili u ovu akciju. Uz podršku pedagoškinje Sanje Janjić osmišljena je ideja koja je pokazala veliku odlučnost učenika za dobra djela. Vođeni idejom da svaka osoba može da učini nešto dobro i da u nekoj mjeri poboljša život drugih, učenici su tokom trajanja akcije prikupljali prehrambene proizvode i osnovne životne namirnice, koje su donirali Crvenom krstu Nikšić i pomogli onima kojima je potrebno.

EKOLOŠKI KUTAK

O ekološkim promjenama i njihovim posljedicama na planetu često se govori. Gotovo svakodnevno mediji informišu o globalnom zagrijavanju, zagađivanju rijeka, lošem kvalitetu hrane i zagađenom vazduhu. Primjetno je i smanjivanje zelenih površina, koje usljed urbanizacije ustupaju mjesto betonskim pločama, a neodgovoran odnos prema životnoj redini može uzrokovati dalekosežne posljedice.

Uticaj čovjeka u globalnim promjenama je veliki. Svjesni smo činjenice da je kao jedna od karika u lancu životne sredine svaki pojedinac zagađivač, ali i mogući borac za očuvanje i podizanje ekološke svijesti. Jedan od načina na tom putu u vaspitno-obrazovnom procesu je sprovođenje raznih aktivnosti kroz vannastavni rad, koji će produbiti postojeće znanje kod učenika i probuditi u njima osjećaj za očuvanje svog okruženja. Edukacija na ovom polju može i mora uticati na djecu i mlade da razviju svijest o tome da njihovi mali koraci mogu biti veliki za planetu i naučiti ih kako da koristeći njene resurse očuvaju zdravu životnu sredinu za buduće generacije.

EKOLOŠKA SEKCIJA PU RASTOVAC OKUPLJA SVE UČENIKE OD PRVOG DO ČETVRTOG RAZREDA. IMAJUĆI ZA CILJ RAZVOJ SVIJEŠTI O ZNAČAJU EKOLOGIJE I PRUŽAJUĆI PODSTICAJ ZA INDIVIDUALNO DJELOVANJE UČENIKA U RAZVOJU EKOLOŠKE SVIJEŠTI, OVA SEKCIJA VRLO USPJEŠNO SPROVODI SVOJE AKTIVNOSTI. DOPRINOS OČUVANJU ŽIVOTNE SREDINE UČENICI I NASTAVNICI POSTIŽU KROZ PRAKTIČNE DJELATNOSTI, KOJIMA SE RAZVIJA I NJEGUJE LJUBAV PREMA ŽIVOTNOJ SREDINI I RAZVIJA KRITIČKI STAV. SA PUNO ENTUZIJAZMA, NJEGUJUĆI ISTOVREMENO I DRUGARSKO ODNOS, NAŠI MALI EKOLOZI RAZNOVRNIM AKTIVNOSTIMA OPLEMENJUJU ŠKOLSKI PROSTOR, ČINEĆI GA PRIJATNIJIM I LJEPŠIM ZA UČENJE I DRUŽENJE.

Učiteljice Valentina Otašević i Margita Žugić, koje vode ekološku sekciju u područnim školama, posvećeno sprovode niz aktivnosti obilježavanjem datuma značajnih za ekologiju. Kroz razne radionice učenici uče kako da sade cvijeće i brinu o njemu. Posebno su inspirativne jesenje radionice, koje malim ekolozima pružaju mogućnost da uživaju u jesenjim plodovima i ljepoti i mirisu raznih biljaka.

U okviru Dječje nedjelje, koja se obilježava od 2. do 7. oktobra, članovi projekta Ekoškole, članovi Eko odbora i uprava škole podržali su Dan uređenja školske sredine. Edukacija o ekološkim pitanjima bila je glavni cilj ove akcije, u kojoj su učenici pokazali zainteresovanost za izgled dvorišta i stvaranje prijatnog školskog okruženja za druženje i učenje

Obilježen 22. april, DAN PLANETE ZEMLJE

Uz podršku članova Eko tima polumaturanti generacije IX-2 usadili su magnoliju, koja se smatra simbolom snage, vjernosti, zadovoljstva i mira. Ovakve akcije, koje uvijek probude veliko zadovoljstvo, podsjećaju na važnost odgovornog odnosa prema prirodi i na činjenicu da „u svakoj stvari u prirodi ima nešto veličanstveno“.

Uređenje školskog dvorišta povodom Dana planete Zemlje bio je lijep povod za druženje učenika petog razreda, članova ekološke sekcije. Uz podršku učiteljice **Olivere Đukanović**, učenici su uživali uljepšavajući dvorište sadnicama ukrasnog drveća i sezonskog cvijeća.

Svoj doprinos obilježavanju ovog datuma dali su i učenici trećeg razreda uz podršku učiteljice **Zoriće Batrićević**. Školsko okruženje oplemenili su sadnicom breze, a aktivnosti su realizovane pod slogom „Gdje god nađeš zgodno mjesto, tu drvo posadi“. Učenici **Rade Perović** i **Snežane Milić** uživali su u obilježavanju ovog dana, a učenici **PU Rastovac**, **PU Miločani** i **PU Orah** su svojim kreativnim idejama ukasili školski prostor.

DAN PLANETE ZEMLJE U PU MILOČANI

Naša škola nosilac je međunarodnog priznanja „Zelena zastava” i od decembra 2022. godine ima status međunarodne Eko-škole, koji su odobrili Zavod za školstvo i predstavnici UNDP u Crnoj Gori. Sa velikim zadovoljstvom, smo podržali ovaj projekat kako bismo doprinijeli jačanju ekološke kulture u obrazovnom sistemu.

Uspješno sproveden proces reakreditacije za status međunarodne Eko-škole u 2024. godini omogućio je našoj ustanovi nastavak programa u narednom dvogodišnjem ciklusu.

ZA LJEPOTU BUDUĆEG I SADAŠNJEG ŽIVOTA

Predstavljamo Ninu Mijanović, učenicu devetog razreda

„Zagledajte se duboko u prirodu i tada ćete sve bolje razumjeti” Albert Ajnštajn

Kažu da je priroda nešto najsvetije. Čini se da je u prošlosti, živeći u skladu sa prirodom i njenim principima, čovjek imao bolji osjećaj za nju i njene zakone. Sa razvojem civilizacije čovjek je počeo da narušava i remeti stabilnost životne sredine. Otud brojne inicijative da se radi na razvoju ekološke svijesti, kako bi se shvatio značaj zaštite životne sredine i njenog unapređenja.

Dječji savez i Sekretarijat za uređenje prostora i zaštite životne sredine uz podršku TO i Narodne biblioteke „Njegoš”, u okviru redovnih aktivnosti na planu zaštite i unapređenja životne sredine, realizovao je literarni konkurs na temu iz ekologije „Za ljepotu sadašnjeg i budućeg života”. Među brojnim radovima i osvojenim nagradama, ponosno se izdvojila i **Nina Mijanović**, učenica devetog razreda naše škole, koja je tom prilikom dobila Pohvalu za najljepši prozni rad. Ova pohvala odraz je truda, rada i posvećenosti temi, koja nosi jasnu i humanu poruku.

Uručivanje nagrade upriličeno je 5. marta 2024. godine u Gradskoj kući.

Uz podršku prof. Lidije Mumin Nina se osvrnula na čudesni svijet u kome živimo, ozbiljnim i zrelim pristupom predlažući mjere za očuvanje tog svijeta.

Čitaocima „Vidrovanskih iskri” prenosimo Ninin rad u cjelosti.

Za ljepotu budućeg i sadašnjeg vremena

Svijet u kome živimo je čudesno djelo prirode, koje prepoznajemo kroz raznobojne livade, divlje rijeke i prostrane šume koje prekrivaju našu zemlju podržavajući život različitih biljaka i životinja.

Priroda je nevjerojatno čudesna i impresivna. Kroz uzajamnu i blisku povezanost sa prirodom, ne samo da otkrivamo njenu prekrasnu ljepotu, već tako učimo kako da je štitimo i volimo. Očuvanje prirode je ključ za opstanak i za budućnost naše planete. Briga o prirodi nije samo stvar našeg sažaljenja, već se odnosi na dužnost prema svijetu u kojem živimo i prema generacijama koje će nastaviti ovdje da žive. Generacije koje će nastaviti našu borbu za očuvanje životne sredine. Postoji mnogo koraka koje možemo preduzeti kako bi i mi doprinijeli očuvanju prirode i stvaranju bolje i ljepše budućnosti za svako živo biće koje je stanovnik zemlje. Ovi koraci uključuju reciklažu, smanjivanje potrošnje energije, podizanje svijesti ljudima o tome koliko je značajno očuvati prirodu, volontiranje u ekološkim organizacijama, pa čak i sadnja drveta. Svaka ova akcija je veoma značajna ne samo nama, već i svim narednim generacijama.

Svi mi, bez obzira na to koliko smo mali ili veliki, možemo doprinijeti očuvanju ljepote budućeg i sadašnjeg vremena. Male promjene u našim svakod-

nevnim navikama, poput recikliranja, štednje energije i vode, mogu imati veliki uticaj na očuvanje prirode. Veoma je važno da podržavamo organizacije koje se bave očuvanjem naše životne sredine. Recikliranje je jedan od najvažnijih koraka koje možemo podržati tako što ćemo reciklirati papir, plastiku i staklo. Tako ćemo smanjiti količinu otpada na deponijama i uštedjeti prirodne resurse. Kada recikliramo, šaljemo poruku da brinemo o našoj planeti i da smo spremni da preduzmemo korake za njeno očuvanje. Na taj način možemo inspirisati druge ljude da se pridruže očuvanju prirode. Smanjenje potrošnje energije i prelazak na obnovljive izvore energije su od suštinske važnosti, što predstavlja cilj koji je neophodan da ostvarimo kako bi se izbjegli katastrofalni porasti temperature koji prijete svima nama. Ovo su samo neki od rješenja i koraka koje moramo preduzeti da ne bismo uništili prirodu.

Kroz očuvanje prirode, mi ne samo da stvaramo ljepotu za sadašnje vrijeme, već doprinosimo stvaranju ljepšeg svijeta. To je suštinski cilj svih nas - da živimo u svijetu u kojem možemo uživati u ljepoti prirode i ostaviti je u boljem stanju nego što smo je mi imali. Zajedno možemo stvoriti bolju budućnost za sve nas i za našu prelijepu prirodu. Zato je njeđujmo i čuvajmo kao sebe!

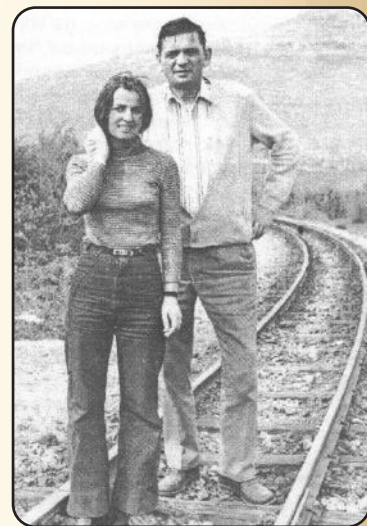
DOBRI DUH NIKŠIĆA

Sjećanje na Vita Nikolića

Vito Nikolić je svojom poezijom obilježio jedno čitavo razdoblje u kulturnom miljeu Nikšića. Kroz poeziju je našao svoje mjesto u srcima čitalaca, a naći ćemo ga i tamo odakle najbolje mjeri svoje nezavršene puteve i neispijene čaše – u anegdoti.

Anegdote o Vitu pune su zdravog humora, začinjenog svakodnevicom njegovog vremena. Tu su likovi s kojima se Vito družio i koji su činili dio boemskog svijeta ondašnjeg Nikšića. Kroz anegdote najbolje ćemo spoznati kulturu i sve mane društvenog života, a u njima otkrivamo i jednog Vita koji je, svjestan svojih mana, kritičan i prema samom sebi.

Za naše čitaoce izdvajamo nekoliko anegdota, koje je u svojoj knjizi „Sa Vitom na još po jednu“ objedinio Đorđije Matović.

DARIVANJE TAŠTE

Kad se krenulo u Bijelo Polje za nevjestu Vito je skupio sto hiljada da dariva taštu. Prije Kolašina se svratilo u neki motel na piće po običaju da mladoženja plati, te mora načeti ono sto hiljada. Kum Božo je kad su se vratili s nevjestom u Podgoricu ispričao da je Vito kad je darivao taštu rekao: „Evo ovo i dođem ti još deset“.

SVADBA

Do pred samu svadbu Vito nije znao koga će sve pozvati u svatove, osim kumova: Boža Kovača i Bubu Golovića. Za Bijelo Polje pođoše još Drago Đurović, Dulja Čelebić, Mrda Bošković i Miško Vicković. Jelenina majka nije znala mladoženju, te joj kazaše da će to biti najgrdeljasti među svate. Kad su prilazili kući Lasićkoj, po običaju domaći izađu u sretanje i kad je naišao Mrda, Jelenina majka mu hitro priđe i zagrlila ga i izljubi ga dok joj neko nije dao znak da to nije Vito. Kad su svatovi malo odmorili i posjedeli i udarili u priču, neko Vitovu taštu pripita, da im ispriča kako je pogriješila. Počuta malo i samo reče: „Uh, kad mi Vita pokazaše mene kao da sunce ogrija“.

PROTIV ČELAVOSTI

Sviđaše se Vitu „Trebjesine“ krigle što ih je Pivara jedne godine napravila kao reklamnu robu i spiči iz Podgorice pravo za Nikšić kod rukovodstva svoga starog kolektiva da uzme jednu garnituru. Rekoše mu da je to proizvedeno u ograničenom broju i da nema više ni jedne. I još kažu – žao im je. A zna ih Vito pobolje i počeo: „Ako ne dobijem krigle za dva dana će u „Pobjedi“ u „Pisma čitalaca“ početi rasprava na temu: „Da li ili ne od nikšićkog piva opada kosa?“ i tu će čitaoci razmjenjivati mišljenja i naravno garnitura krigli se odmah stvori pred njim – ali „posljednja“.

POSVETA

Gojko Šontić kada je u CNP igrao Vladiku Danila često je sjedio samo za ovdašnjim pjesnicima i novinarima, pa i sa Vitom. Jedno večer ga zadržavaju da još ostane, ali se on počne pravdati da sutra večer čita pjesme Brana Petrovića iz nove zbirke koju je tek dobio. Vito ga salijeće da mu je da do ujutru – ništa time ne gubi jer će odspavati, i da se rano nađu na kafu taman tu da mu vrati knjigu. Tako i bi. Ali Gojku ujutru nešto sumnjivo izgledaše Vito, posebno što tako skromno i oskudno priča o pjesmama svog dobrog prijatelja, pa reče: „Ne govoriš ništa o onoj što je tebi posvetio!“ I ne završi, Vito mu ščepa knjigu i počeo da traži dok se glumac ne nasmija i ispostavi se da je pjesnik neđe svu noć pio i knjigu nije ni otvarao.

Fotografija i anegdote iz knjige „S Vitom na još po jednu“, Podgorica 2022.
Priredila Marija Vujović

POBIJEDILI SMO PREDRASUDE

Povodom Svjetskog dana Roma

„Svijet bez ljubavi je svijet bez vrijednosti“

Bertrand Rasel

Predrasude često stvaraju neprijatnosti velikom broju ljudi. U našoj školi smo se oslobodili jedne od njih.

Bio je Svjetski dan Roma, 8. april 2022. godine. Po dogovoru sa direktoricom, odlučili smo da ugostimo neke od njih. Saznali smo da u susjednom selu živi čovjek koji je udomio četvoro braće i sestara romske nacionalnosti i postao njihov hranitelj. Na naš poziv ugovoren je sastanak. Kada su učenici saznali da će njihovu školu posjetiti romska djeca, nastao je muk, zatim žamor i nepovjerenje. Ružna slika o Romima, proistekla iz priča odraslih, stvarala je kod djece nepovjerenje i odbojnost. Međutim, razgovorom sa djecom uspjeli smo da izbrišemo takvu sliku i ukažemo na čisto srce romske duše.

Došao je dan posjete. U školu je znatiželjno ušlo četvoro crnomanjastih, stidljivih mališana u pratnji njihovog hranitelja. Ispod sramežljivog osmijeha skrivala se želja za toplom riječju i drugarskim zagrljajem. Nastupilo je stidljivo upoznavanje. Pružane su malene ručice, tiho izgovarana imena: *Ja sam Arba, Ja Mija. Ja sam Daim. Ja Tomo.* Atmosfera je postajala prijatnija i drugačija. Djeca kao da su se takmičila u tome ko će biti ljubav-

Predrasude često stvaraju neprijatnosti velikom broju ljudi. U našoj školi smo se oslobodili jedne od njih.

zniji. Nizala su se pitanja i odgovori: *Koji sport voliš? Koji predmet? Šta ti je teško?* Dijelili su užinu i slatkiše. Pokazali su jedni drugima kako pjevaju, recituju, glume i igraju. Svi su govorili jednim jezikom - jezikom ljubavi. Gledali smo ponosno i zadovoljno kako se mijenjaju izrazi lica naše djece. Ostaće upamćeni momenti kada su svi bili jedno. Mali – veliki ljudi. Sa različitoštimama koje spajaju i koje čine svijet bogatijim.

Na kraju, gostima smo uručili školski pribor kao simboličan znak pažnje. Djeca su se rastala uz obećanje da će posjeta biti uzvraćena, što je u organizaciji naših učiteljica i realizovano.

Autori: *Milka Miličić, Biljana Đoković, Snežana Milić i Radojka Božović (PU Miločani)*

PARLAMENTARCI NA DJELU

Naša škola uključena je u projekat „Barbara Pramer“, što predstavlja dokaz interesovanja i spremnosti naših đaka na društveni angažman. S ciljem da se djeca motivišu za političke i demokratske odnose, ovaj edukativni program se realizuje već više od deceniju. Od 2012. do 2014. godine sproveden je uz podršku parlamenta Austrije, finansijsku podršku Erste fondacije i stručnu i tehničku realizaciju NVO Forum mladi i neformalna edukacija. Od kraja 2014. godine ovaj edukativni program preuzima i realizuje Skupština Crne Gore.

Svoj doprinos ovoj važnoj društvenoj pojavi naši učenici daju učešćem na demokratskim radionicama, gdje imaju priliku da kao ozbiljni „mali ljudi“ stiču znanja o parlamentarnoj demokratiji, donošenju i primjeni zakona, vrijednostima i istorijatu Evropske unije, kao i o univerzalnim principima pretočenim u ljudska i dječja prava. Predstavnici Učeničkog parlamenta, zajedno sa odjeljenjskim starješinama i sa koordinatorom projekta, pedagoškinjom Sanjom Janjić, kroz program na temu **Demokratija i parlament**, imali su priliku da posjete zgradu Skupštine, saznaju kako se donose zakoni i prate sjednice u Skupštini. Učesnici programa imali su priliku i da razgovaraju sa poslanicima i da na taj način budu upućeni u sva pitanja koja su u vezi sa temom radionice koju pohađaju. Stečena znanja i iskustvo oni su prenijeli u novine ili video-priloge, objavljene na sajtu (www.demokratiskeradionice.me). Na kraju svakog ciklusa radionica, upriličena je svečana dodjela sertifikata svim učesnicima u radionicama.

Stefan, Dalibor, Nikolina, Katarina, Bojana (13 godina)

31. oktobra 2023. naši predstavnici su imali priliku da raznim aktivnostima obilježe Dan parlamentarizma i proslave 117 godina postojanja parlamentarizma.

Demokratske radionice bile su dobra prilika da učenici kroz razne edukativne, interaktivne i kreativne sadržaje i metode uče o tome kako funkcioniše demokratija i da na taj način pro- bude interesovanje za demokratske procese.

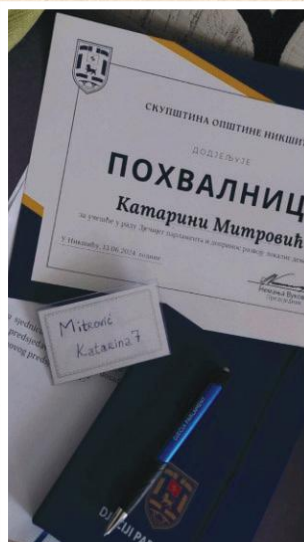

Na svečanoj ceremoniji upriličenoj u vili „Gorica”, 11. juna 2024. godine, dodijeljeni su sertifikati učenicima koji su učestvovali u Demokratskim radionicama „Barbara Pramer”. Sertifikate je uručio Andrija Mandić, predsjednik Skupštine Crne Gore.

Ovim je obilježen završetak jednog ciklusa radionica, u kojima su učestvovali predstavnici 59 škola iz Crne Gore.

Uz podršku prof. Gordane Jovanović, Katarina Mitrović predstavila je našu školu i primila sertifikat.

DJEČJI PARLAMENT KAO PROMOCIJA DJEČJIH PRAVA

Predstavnicama Učeničkog parlamenta Katarini Mitrović i Dijani Đorojević dodijeljena je **Pohvalnica za učešće u radu Dječjeg parlamenta** i doprinos razvoju lokalne demokratije. Predstavljajući našu školu i zastupajući interese svih učenika, naše odvažne učenice pokazale su pravi primjer dobrog ponašanja i sposobnost timskog rada, pregovaranja i posredovanja. Svi ti činioni doprinijeće njihovom ličnom razvoju, a mi se ponosimo njihovim razvijenim demokratskim duhom i ambicijom.

Dječji parlament kao vid promocije dječjih prava pruža mogućnost učenicima da se oglašavaju, diskutuju i razvijaju svijest o društvenim pitanjima. Razvijajući vještine argumentovanog i analitičkog mišljenja, oni nerijetko pokazuju veliki entuzijazam, odgovornost i spremnost za istraživanje.

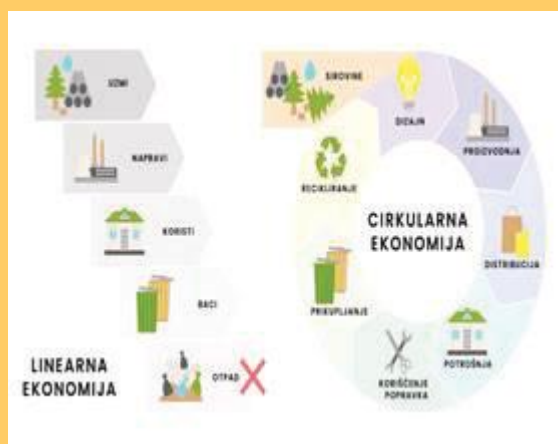
Autor: Sanja Janjić

Zanimljivi projekti

Cirkularna ekonomija

Cirkularna ekonomija je održiva perspektiva proizvodnje i potrošnje koja svoje korijene ima u svijesti o izazovima održivosti sa kojima se suočavamo zbog linearne ekonomske paradigme „izvodi-proizvodi-potroši-baci“. Glavni principi cirkularne ekonomije odgovaraju principima koje je uveo Boulding u svom konceptu ekonomije astronauta, prema kojem je Zemlja postala jedan „svemirski brod“ bez neograničenih rezervoara i za eksploataciju i za zagađenje. Čovjek mora pronaći svoje mjesto u cikličnom ekološkom sistemu koji je sposoban za neprekidnu reprodukciju materijalne forme.

Svjesni smo činjenice da je ljudi na planeti Zemlji sve više, a samim tim se i količina otpada koju čovjek proizvodi sa godinama povećava. Cirkularna ekonomija predstavlja jedan model koji vodi ka obnovi ekosistema, tj. pretvaranju otpada u resurse, te na taj način utiče i na promjene navika društva. Stoga se aktivno teži osmišljavanju i stvaranju proizvoda na način koji će im produžiti životni vijek, kako bi se proizvodni resursi, otpad i energetske odliv bitno umanjili usporevanjem i produžavanjem energetske i materijalne ciklusa u proizvodnji.

„Ne možemo riješiti probleme istim razmišljanjem kojim smo ih stvorili“
Albert Ajnštajn

Cirkularnom ekonomijom do očuvanja životne sredine!

Prelazak na cirkularnu ekonomiju imaće niz koristi za našu ekonomiju, našu životnu sredinu i naše ljude. To uključuje: smanjenje pritiska na prirodne resurse, poboljšanje sigurnosti snabdijevanja sirovinama, povećanje konkurentnosti, stimulisanje inovacija i podsticanje ekonomskog rasta.

Naša škola u ovom projektu od školske 2023/2024. godine

Međunarodni projekat E-SPACE Cirkularna ekonomija sprovodi Zavod za školstvo u saradnji sa Međunarodnom fondacijom za životnu sredinu (FEE)

Članovi tima: Milena Krtolica, direktorica, Sanja Janjić, pedagog, Nina Vuksanović – ICT koordinator, Olivera Đukanović, Tatjana Đurović, Svetlana Perović i Zorica Batrićević- prof. razredne nastave, Vesna Subotić – prof. informatike sa tehnikom, Ljiljana Vujičić - nastavnik biologije i hemije, Saša Papović – prof. engleskog jezika, pratili su seminar pod nazivom **Praćenje i sprovođenje E-SPACE projekta programa Eko škole u Crnoj Gori** u osnovnoj školi „Radoje Čizmović“ 30. oktobra 2023. godine.

Našoj školi je u okviru projekta „Cirkularna ekonomija- manje otpada (E-space), zahvaljujući donaciji ambasade SR Njemačke, uručena vrijedna donacija - PETko recikler za plastiku i 3D štampač.

Isporuci i obuci za korišćenje PETko reciklera i 3D printera prisustvovala su 17. oktobra 2023. godine direktorica Milena Krtolica, prof. informatike sa tehnikom Vesna Subotić i ICT koordinatorica Nina Vuksanović. Obuka je realizovana u JU OŠ „Braća Labudović“.

Ovaj projekat fokusiran je na razvoj „programa za cijelu školu“ koji gradi znanje i kritičko mišljenje kod učenika kako bi se unaprijedili principi CE. Kao škola koja je prepoznata kao međunarodna Eko-škola, ima za cilj da pruži priliku za učenje o ovom pitanju. Projekat je osmišljen da razvije vještine i motivaciju kod učenika, da ohrabri učenike da rade na projektu kako bi se povećala cirkularnost i smanjio negativan uticaj na životnu sredinu.

U okviru ovog projekta naša škola organizuje razne aktivnosti koje učenicima produbljuju znanje ovoj temi.

Imajuću u vidu da je energija jedna od oblasti kojima se bave Eko-škole, fondacija „Čini dobro“ pruža podršku nastavnicima da kroz pripremu i realizaciju aktivnosti o ovoj temi razvijaju ekološku svijest kod djece i mladih. Posebno je važno da djeca shvate da svojim postupanjem mogu i moraju uticati na očuvanje i unapređenje životne sredine.

U susret Svjetskom danu energetske efikasnosti, koji se obilježava 5. marta, nastavnica biologije i hemije **Ljiljana Vujičić** i pedagoškinja **Sanja Janjić** su realizovale razne aktivnosti, kroz koje su učenici pokazali kreativnost i zainteresovanost za ovu temu.

OBILJEŽAVAMO ZNAČAJNE DATUME

Iz ugla pedagoga - ***Samopouzdanje kod djeteta***

Svi smo daroviti na poseban i jednako važan način.

Osnova i temelj samopouzdanja leže u porodici. Dijete će steći osnov za razvoj samopouzdanja kroz život kada ima podršku i razumijevanje roditelja, pravila ponašanja i jasne granice.

Povjerenje u dijete ima važnu ulogu u njegovom sazrijevanju. Kritički odnos roditelja prema djetetu, sa krutim pravilima, granicama i pretjeranim očekivanjima koja nijesu u skladu sa djetetovim razvojnim mogućnostima, mogu kod njega usloviti pogrešna uvjerenja i manjak samopouzdanja tokom odrastanja. Kritika bi trebalo uvijek da je usmjerena na ponašanje djeteta, a ne na njegovu ličnost. Stoga, uvijek je bolje da se obratimo riječima: „Ne dopada mi se što nakon igre ostavljaš nered u sobi“, nego da izgovorimo: „Veoma si neodgovoran“.

Za razvoj djeteta važnu ulogu ima i sloboda u iskazivanju osjećanja i interesovanja. Pohvala za dobro ponašanje i uloženi trud pozitivno se odražava na djetetovu ličnost, dok upoređivanje sa drugom djecom izaziva osjećaj stida i krivice i negativno utiče na djetetovu sliku o sebi.

Kakvu sliku o sebi dijete vidi u očima i postupcima roditelja, takvu će sliku stvarati o sebi.

Sanja Janjić

Međunarodni dan djeteta - 20. novembar

„Svi ideali svijeta ne vrijede suze jednog djeteta“ (F. Dostojevski)

U cilju podsjećanja na prava djeteta, prevenciju nasilja i razne oblike diskriminacije, u našoj školi su realizovane razne aktivnosti. Djeca su se upoznala sa *Konvencijom o pravima djeteta*, koja je usvojena 1989. godine, a svoju izuzetnu kreativnost pokazali su izradom kreativnih panoa, koji su oplemenili školski enterijer. Zanimljivim porukama ukazali su na pozitivne vrijednosti, toleranciju i poštovanje ličnosti djeteta.

Ovaj važan datum podsjeća na odgovornost koju društvo ima prema djeci i njihovim pravima, jer je budućnost djece nesumnjivo najvažnije pitanje za društvo.

Međunarodni dan borbe protiv vršnjačkog nasilja – 27. februar

Vršnjačko nasilje je jedan od najvećih izazova i problema cjelokupnog društva. Kako bi spriječile razne oblike neželjenog ponašanja, društvene institucije sve više edukuju o ovom aktuelnom problemu, doprinoseći borbi protiv nasilja.

Svjesni činjenice da je učenike nužno zaštititi u ovakvim situacijama i da je neophodno raditi na otklanjanju uzroka nasilnog ponašanja, naši nastavnici se neprestano trude da stvore bezbjedno okruženje za đake i ambijent u kome se svaki vid nasilničkog ponašanja oštro osuđuje. Razne radionice o ovoj temi nude učenicima priliku da razvijaju svijest o toleranciji, poštovanju različitosti i potrebama svakog pojedinca.

Izradom zanimljivih panoa uz podršku nastavnica razredne i predmetne nastave, naši učenici su ukazali su važnost prevencije i mirnog rješavanja sukoba. Uz podršku pedagoškinje Sanje Janjić urađena su i Pravila protiv nasilja na nivou škole. Diskusija o ovoj temi nesumnjivo im je pomogla da shvate koliko je važan uticaj koji okruženje vrši na njihovo ponašanje i podstakla ih da shvate ličnu moć i odgovornost u odnosu na te uticaje.

Svjetski dan knjige i autorskih prava – 23. april

Potreba za knjigom i čitanjem seže još od najranijih vremena. Pisana riječ, kao odraz čovjekove duše i dostojanstva, nudi široke vidike i otvara naš um. Sa razvojem pismenosti, uprkos nepovoljnim istorijskim okolnostima, na našim prostorima zanjihala se „kolijevka” štamparstva. Prve štampane knjige u Crnojevića štampariji, prvoj južnoslovenskoj ćirilčnoj štampariji, dokaz su izuzetnog umijeća i majstorstva poznatih štampara, koji su utemeljili veliko kulturno blago našeg naroda.

Danas se, nažalost, suočavamo sa smanjenom čitalačkom aktivnošću učenika, kao posljedicom nastanka novih tehnologija i pomjeranja interesovanja učenika ka novim načinima komunikacije. Takva okolnost obavezuje nastavnike da istrajno njeguju čitalačku kulturu i ukazuju na neprocjenljivu vrijednost knjige i čitanja.

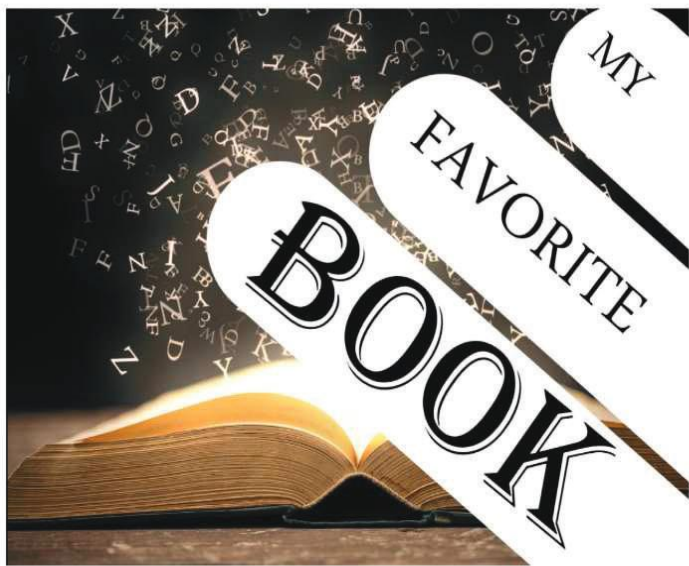
Kako bi obilježili ovaj važan datum, učenici sedmog razreda su se uz podršku prof. **Lidije Mumin** i bibliotekarke **Marije Vujović**, osvrnuli na stihove i biografije naših značajnih pjesnika. Nakon zanimljive prezentacije učenici su svojim aktivnostima ukazali na značaj ovog datuma, Stihove Aleksandra Lesa Ivanovića recitovale su Nikolina Pantović, Mija Mijanović i Isidora Nikolić. Lirizam i poetsko umijeće Rista Ratkovića

recitalima su dočarale Katarina Tadić i Ivana Čolović, a posebnost stihova Dušana Govedarice oslušnuli smo kroz recitale Gorane Đorojević i Sare Bulatović. Na biografiju pomenutih pjesnika osvrnuli su se Aleksa Roćenović, Maša Radulović, Veselin Jovović, Igor Međedović i Aleksandra Božović.

„Kada zagrlimo knjigu osjećamo dodir nečeg posebnog, nečeg što nas uzdiže iznad našeg svakodnevnog svijeta. Stranice knjiga su poput vrata koja nas vode u svijet čarolije i mašte. Svaka knjiga ima svoj jedinstven miris koji nas vraća u vrijeme i prostor iz kojeg ta knjiga potiče. Svaka stranica otkriva neko čudo i budi nova osjećanja”.

Gorana Đorojević, član literarno-novinarske sekcije

ENGLISH CORNER

TEME OF THE BOOK

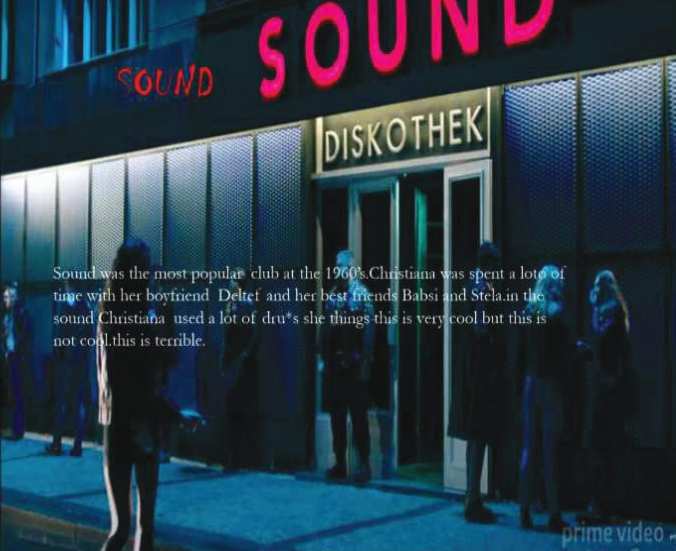
The main character is Christiana F. She and her family moved to Berlin. Before they lived in the vilige. She didn't have good life but she thing she was lucky because she have both parents. Her father was bully, her father wold harass her for every little thing so her parents broke up her mom meet with another man and she fall in love and ...

... doesn't like her new dad but she was happy for she's ...

Something about author

My favorite book is we children from the zoo station

Sound was the most popular club at the 1960s. Christiana was spent a lot of time with her boyfriend Delfet and her best friends Babsi and Stela. In the sound Christiana used a lot of dru*s she things this is very cool but this is not cool, this is terrible.

The main character of this book is Christiana F. Christiana F is a author of the book. The teme of the book is how children aged 12/14 used dru*s at the end of the 60's.

WHAT I MEAN

it will never be clear to me how no one noticed that 12-year-old children were using drugs. And how the parents reacted stupidly. Christiana's mom is very very reaced wrongly. At the end She's mom did the right thing!!

JANA TADIĆ VIII-2

IZVOD IZ LJETOPISA

Školska 2023/2024. godina

25.
februar

Nina Mijanović, učenica devetog razreda, učestvovala je na Državnom takmičenju za osnovne i srednje škole za školsku 2023/2024. godinu. Uz podršku svog mentora Milosava Juriševića predstavila je našu školu na Državnom takmičenju iz geografije.

16.
mart

Realizovan je seminar na temu „*Samoevaluacija rada škole - pojam i pristup*”. Voditelji seminara bili su pedagoškinja Sanja Janjić i prof. CSBH jezika i književnosti Biljana Vukmanović.

28.
april

Naši polumaturanti boravili su na ekskurziji, koja je simbolično označila završetak jednog školskog poglavlja. Ekskurzija je realizovana je u periodu od 28. aprila 2024. do 1. maja 2024. godine, sa maršrutom Nikšić - Novi Sad - Beograd – Nikšić. Organizator ovog putovanja bila je turistička agencija „Prestige travel”. Ekskurzija je obuhvatila obilazak Beograda i Novog Sada i prirodnih i kulturno-istorijskih znamenosti tog podneblja i nesumnjivo je ispunila svoj edukativni karakter.

9.
maj

Na opštinskom takmičenju recitatora osnovnih i srednjih škola predstavile su se naše učenice: Sara Bulatović, Katarina Tadić i Ivana Čolović. Svojim izražajnim recitalima, koje su pripremale uz podršku prof. Lidije Mumin, nesumnjivo su ostavile dobar utisak i izazvale tople emocije. Sara Bulatović dobila je Pohvalu za kvalitetan nastup za recitaciju „Nikšićko proljeće” od Save Radulović, a Katarini Tadić uručena je Pohvala za uspješno učešće na takmičenju za recitaciju „Ringišpil u glavi” od Dragana Radulovića.

22.
maj

U našoj školi uručene su zahvalnice za učešće na matematičkom takmičenju „Kengur bez granica 2024”. Heleni Musić i Mileni Tadić, učenicama trećeg razreda, dodijeljene su pohvale za postignuće, a njihov uspjeh je ostvaren uz podršku učiteljice Zorice Batrićević. Takmičenje je održano u 17 crnogorskih gradova, s ciljem da se popularizuju matematika i prirodne nauke, poveća stepen logičkog i kombinatornog mišljenja i primijeni stečeno znanje.

10.
jun

Učenici su učestvovali u muzičkom događaju „Djeca mogu sve” na gradskom trgu u Nikšiću. Nastupili su učenici Rade Perović, Tatjane Đurović, Zorice Batrićević, a zanimljiv nastup imale su i učenice šestog razreda uz podršku Saše Papović, nastavnice engleskog jezika.

10.
jun

Nastava u prirodi realizovana je u periodu od 10. juna do 13. juna 2024. godine u Sutormu. U neposrednom dodiru sa prirodom, učenici drugog, trećeg, četvrtog i petog razreda, u pratnji učiteljica Svetlane Perović, Zorice Batrićević, Tatjane Đurović i Olivera Đukanović, bili su podstaknuti na neposredno opažanje, razmišljanje i zaključivanje o različitim pojavama i procesima.

13.
jun

Uručen je sertifikat za učešće naše škole u nedjelji globalnog obrazovanja. Pedagoškinja Sanja Janjić primila je sertifikat o učešću.

LIKOVNA RADIONICA

„Vidio sam anđela u mramoru i klesao dok ga nisam oslobodio.”
Mikelanđelo

Učenje o umjetnosti u vaspitno-obrazovnom procesu i te kako je važno za svestran razvoj djeteta. Likovna kultura, kao nastavni predmet koji se svojim specifičnostima izdvaja od ostalih predmeta, nudi jednu otvorenu komunikaciju, gdje djeca svojim likovnim izrazom predstavljaju svoj doživljaj svijeta. Na taj način uče, spoznaju, razvijaju maštu, usvajaju nova znanja i otkrivaju nove vrijednosti, čineći svijet oko sebe ljepšim i kreativnijim.

Svoje likovno umijeće učenici naše škole predstavljaju u okviru nastavnih i vannastavnih aktivnosti. Osposobljujući ih da učestvuju u kulturnom i umjetničkom životu svoje sredine, nastavnik **Saša Đikanović** njeguje njihov likovni senzibilitet, omogućava izražavanje individualnosti i razvija svijest o ulozi estetskih vrijednosti i vizuelnih komunikacija u užem okruženju. Nerijetko su naši učenici učesnici brojnih likovnih konkursa, a njihovi maštoviti radovi krase i oplemenjuju i školski enterijer.

Krajem maja 2023. godine održan je Javni likovni čas u organizaciji Dječjeg saveza Nikšić, na kome su učestvovala Nikolina i Andrea Lalović i Helena Vulić.

Svojim zanimljivim radom privukle su pažnju posjetilaca i podsjetile na ljepotu umjetnosti, kao kompleksne ljudske tvorevine.

U organizaciji Dječjeg saveza Nikšić, 31. maja 2024. godine, održano je opštinsko takmičenje mladih likovnjaka, na kojem su učestvovalе učenice naše škole Nikolina Lalović i Aleksandra Vulić.

Svoje likovne vještine one su predstavile na platou Doma revolucije i tom prilikom dobile pohvalu za trud i likovne vještine.

Glavni sponzor ove vaspitno-obrazovne manifestacije bio je Crnogorski elektroprenosni sistem Ad i Fondacija „Čano Koprivica”. Radove su ocjenjivali likovni umjetnici David Delibašić i Mišo Vemić.

PRVA NAGRADA ZA JOVANU

Naša Jovana Kasalica bila je učesnica konkursa „Moja škola – moj drugi dom”, koji je u maju 2022. godine organizovala JU OŠ „Jovan Draganić” u Petrovićima. Njen likovni rad bio je najbolji u kategoriji od prvog do četvrtog razreda. Ovaj uspjeh ostvaren je pod mentorstvom učiteljice Rade Perović.

Talentom do uspjeha

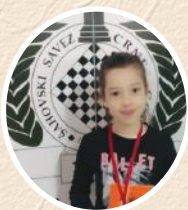
„ONO ŠTO DIJETE ČINI DAROVITIM NE MORA SE VIDJETI KROZ DOBRE OCJENE U ŠKOLI, NEGO KROZ DRUGAČIJI NAČIN NA KOJI PROMATRA SVIJET I UČI“ – CHUCK GRASSLEY

Naša škola blagovremeno prepoznaje, identifikuje i razvija stvaralačke potencijale talentovanih učenika. Važno pitanje sa kojim se suočavamo i jedni drugima često postavljamo odnosi se na to kako da prepoznamo nadarenog učenika, kako da organizujemo praćenje njegovog napredovanja, te kako da mu pružimo adekvatnu podršku. Dodatnu poteškoću predstavlja otkrivanje učenika kroz redovan nastavni proces. Realizacijom dodatne nastave nastavnici uvažavaju talentovane učenike i pred njima postavljaju zahtjeve višeg nivoa, razvijajući i njegujući na taj način njihove potencijale.

Postižući uspjehe u okviru raznih klubova van škole, mnogi učenici čine našu školu prepoznatljivom u lokalnoj zajednici, a i šire.

Našim čitaocima predstavljamo neke od njih.

LJUBITELJI ŠAHA

Milena Tadić

Jana Tadić

Andrej Samardžić

Matija Samardžić

Andrija Milić

Aleksa Tadić

Mali sportisti

Natalija Peković, učenica PU Miločani, dobitnica je medalja u dzudou

Stefan Radulović je talentovani mladi fudbaler.

Vasilije Zvicer je uspješan mladi fudbaler. Na Međunarodnom fudbalskom turniru „Mimoza kup 2024“ pokazao je izuzetan uspjeh, osvojivši treće mjesto i predstavljajući FK Onogošt.

Nikola Bulatović je uključen je u razne sportske aktivnosti i osvaja brojne medalje u državi iz oblasti džudoa.

Gorana i Martina Đorojević dobitnice su brojnih medalja u karateu i džudou.

Milutin Vukadinović, Luka Tadić, Stefan Drašković i Nikola Mićanović, dobitnici prvog mjesta na regionalnom takmičenju u basketu i odbojci, pokazuju razvijen sportski duh i odlične rezultate.

MUZIKOM DO ZVIJEZDA 🎵🎵🎵

Sara Bulatović pohađa muzičku školu „Dara Čokorilo” i nadarena je za sviranje violine. Članica je crkvenog hora i Art kluba „Prvo pismo” i učestvovala je na više festivala koje organizuje muzičko društvo „Scena”.

Nikolina Orbović svoje vokalne sposobnosti predstavlja na brojnim takmičenjima širom zemlje i van njenih granica. Bila je učesnica muzičkog takmičenja *Pinkove zvjezdice*.

Katarina Tadić oduševljava dirljivim tonovima na klaviru.

Tea Vračar zvucima gitare priušti veliko zadovoljstvo slušaocima.

PLESOM DO MEDALJE

Anja Sredanović

Anja Kisić

Magdalena Tadić i Ksenija Radulović

Nikolina Delić

Jovana Pantović

Jovana Musić, Marija Jaredić i Nina Terić

Magdalena Tadić, Ksenija Radulović, Vasilisa Miljanić, Milena Tadić, Nikolina Samardžić, Helena Musić, Jana Musić, Anđela Đoković, Bogdan Glomazić

Tea Božović i Isidora Samardžić

MLADI MATEMATIČARI

Ljubav prema matematici ispoljili su Jovan Jovović, Helena Musić i Milena Tadić. Učestvujući na takmičenju „Kengur bez granica”, oni su pokazali da je matematika mnogo više od pukog računanja.

Jovan Jovović

Helena Musić

Milena Tadić

Autor: **Sanja Janjić**

Veče mladosti i emocija

Naši polumaturanti, generacija 2023/2024

Još jedna generacija na raskršću. Uz dirljive emocije i tople zagrljaje ispraćeni su na put ka novim životnim izazovima. Vjerujemo da će im moralne vrijednosti koje su stekli u našoj školi biti vodič na stazama uspjeha i da će ih krasiti plemenitost i osjećajnost. Zreli, odgovorni, sa svim nestašlucima i uspjesima, ostaće generacija dostojna poštovanja. Polumaturanti, srećno!

Polumaturanti sa razrednim starjesinama Jovankom Bulajić i Milosavom Juriševićem

ISSN 3087-0666

9 773087 106600 9